

Ukanikorongi u Kagita Ubana a Asu u Aza a Korintiya

Ukukpa u kadyanshi

Bulus korongu tā ikanikorongi i re ubana a asu u Atoni a Korintiya. Korintiya ilyuci i'ya i pige kpam a ikengi i kushivā. Ama a da a ka rongo pini a wutā tā a asu kau-kau. Kala ka ilyuci ki kāri n karingā wa adama a ukuna u cingi u da wāri pini. Kuwa ku kameli ka a ka isā Afurodita ka iryoci i tsicingi tsu ilyuci yi, kpaci a zuwa tā pini ashankala kazu ka te adama a aza da a ka gbashika yi. Bulus bana tā a ilyuci yi u yain manyan ma uyan atani tsārā u tsārā ikebe i'ya wa lya n u wenishiki ama a ukuna u Yesu. Ama ushani aza a Korintiya yi aza a unambi a dā, shegai aza roku azapige a da ama a reve tā n ele.

A ukanikorongi u na vi Bulus wenishike tā tyoku da Atoni a ka rongo a asu u da ama a ka yansa ukuna u cingi cika. U da Atoni a gan tā a rongo nā ndishi n shinga, kotsu a rongo abolo abolo a dā a ka shilakānāsā wa. U wenishike tā u da kotsu Atoni a yansa unyushi u tsishankala ko ukuna u cingi u roku wa. U dansa tā tyoku da Kashilā ka ciga iyolo i rongo. A ukanikorongi u na vi, Bulus wenishike tā tyoku da uciga u mayun wāri n ucira. U wenishike tā kpam tyoku da ulya u kayala u mayun wāri. A makorishi, u wenishike tā tyoku da a 'yāngasāi Yesu a ukpā, nala dem atoni a ne a ka tsārā utsārā u kaci.

Utsarà u kaci u Yesu a ukpà u tuko tà Atoni ucira u uma. Tagaràda u na u tonuko tsu tà an utsarà u kaci u Kirisiti u lai uciga u ili i likimba, kpam nala dem Atoni a ka fuda tà a 'yuwan ili i likimba a toni Kirisiti.

Ili i'ya i'ari a tagaràda u na vi

Idyani n kavasu ka Bulus (1:1-9)

Udani a kaci ka ubolomgbono kaci (1:10-4:21)

Ukpàdà u upanamgbana u aza a kuwa a te (5:1-7:40)

Unaka Kashilà tsupige a unà u kameli (8:1-11:1)

Ulya u kayala n ukuna u kuwa ku Atoni (11:2-14:40)

Utsarà u kaci u Kirisiti a ukpà (15:1-58)

Kune ubana a asu u aza a unambi (16:1-4)

Afobi a nwalu n Bulus (16:5-12)

Ili i'ya ya ɓalà Bulus n idyani (16:13-24)

Ukukpà u kadyanshi

¹ Mpa Bulus uza da wa koronku dà ukankorongi u na vi, utoku u tsunu Sasatsani dem wa danasa da tà. Kashilà ka isà mu tà n woko kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi adama a da nala Kashilà ka cigai u woko.

² Edà Kuwa ku Atoni ku Kashilà ka kari a Korintiya ka ma koronku. Kashilà ka isà dà tà i woko ama a uwulukpi a ne. U gonuko dà tà uwulukpi a asu u Yesu Kawauwi. U yan tà dem nala a asu u ama a da gbà a ka lyaka kala ka Yesu Kawauwi kayala a asu kau-kau. Kawauwi aya Asheku a tsunu kpam dem n Asheku a le.

3 Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi u nákà dà ukuna u shinga nà ndishi n shinga.

Bulus cikpai Kashila

4 N tsu cikpa tà Kashilà ka và adama a kune ku ushani ka u ne dà, an i wokoi ama a Yesu Kawauwi gogo-na. **5** I yan tà utsari a ili dem, hal n gbà kadyanshi n ureve dem adama a da i'ari kabolo n eyi. **6** Nala u wenike tà la vi ili i'ya n tonuko dà a kaci ka ne mayun da. **7** Adama a nala i wusha tà gbà kune ku Kulu ku Kashilà ka u gain i tsàrà hal n i vani ugono u Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. **8** Wa zuwa dà tà i gbama hal ubana a makorishi tsàrà Kashilà ka kàna dà n unyushi wa kain ka baci Yesu Kawauwi Asheku a tsunu wa gono. **9** Mayun da Kashilà ka yanka dà nala, kpaci u tsu yansa tà gbà ili i'ya baci dem u danai, kpam u dangasa dà tà i yain tsije n Maku ma ne; wata, Yesu Kawauwi Asheku a tsunu.

Atoni a pecenei abon abon

10 Ama a và, ma folo da, adama a kala ka Yesu Kawauwi Asheku a tsunu, gbà de i panambana n atoku. Kotsu i pecene kaci ka de abon kau-kau wa, shegai bolomgbonoi kaci ka de tsàrà i woko n katakasuvu ka te n ure u uyawunsa u te. **11** Ama a và, ama roku aza da a'ari a kuwa ku Kuluwi* a tonuko mu tà a da eda pini ya yamgbana kananamgbani. **12** A da ya dem a asuvu a de wa dansa ili kau-kau. Uza roku u dana, “Mpa Bulus da ma tono.” Uza roku u dana, “Mpa Apolo da ma

---

* **1:11** Kuluwi uka da, kpam a dana ko ama yi ama a ne a da ko agbashi ko aza da a ka rongo a kuwa ku te wa.

tono.” Uza roku u dana, “Mpa Bituru da ma tono.” Uza roku kpam u dana, “Mpa Kirisiti Kawauwi da ma tono.”

¹³ A ka fuda a peci Kawauwi uza da wari uza u te a asu kau-kau da? A'a! Bulus kuwà adama a de a mawandamgbani da? A'a! A lyubugu daà tsaraà i woko atoni a Bulus da? A'a! ¹⁴ N cikpa taà Kashilaà an bawu n lyubugi ko uza u te u de, shegai Kirisibu n Gayu. ¹⁵ Gogo-na ko uza wa dana a lyubugi yi a kala ka vaà wa. ¹⁶ (N ciba taà gbam, n lyubugu taà dem Isitifanu n aza a kuwa a ne gbà, shegai ma fuda ma ciba an n lyubugi aza roku kpam wa.) ¹⁷ Kawauwi ka suku mu n lyubugu ama wa. Shegai u suku mu taà n yain Kadyanshi ka Shinga. Kpam a'ayin a da baci ma yan Kadyanshi ka Shinga ki, n tsu yan ka n ugboji u ama wa, kpaci ma ciga ucira u ukpaà u Kawauwi a mawandamgbani u woko u gbani wa.

Kawauwi ka ucira n kakiri ka Kashilaà

¹⁸ Ama da a'ari a ure u ubana a ukpaà a pana baci akani a ukpaà u Kawauwi, wa woko taà utengeshi ara le. Atsu kpam aza da Kashilaà ka wauwusa, tsu pana baci, ucira u Kashilaà u da. ¹⁹ A korongu taà a Tagarada u Kashilaà:

“Ma wacinsa taà kakiri ka aza da a bidyai kaci ka le a'ari n kakiri.

Ma kangu taà ureve u arevi.” ◊

²⁰ Ndya kalen ka likimba u ayawunshi, n awenishiki a mele, n aza a kananamgbani ka ukuna? Kashilaà ka zuwa le taà a wokoi ili i gbani kpam u wenikei kakiri ka le ka woko ka gbani. ²¹ Kashilaà uza da wari n kakiri u bidiga taà kaci ka ne wa asaka

---

◊ **1:19** Isha. 29:14.

ama a likimba u na a yain manyan n kakiri ka le a boli yi hal a wene yi wa. A uną u nala, aku u gonoi u dangasai u wauwa aza da a wushuki n kadyanshi ka tsu yain kubari, ka karı yavu utengeshi. ²² Aza a Yahuda a tsu zama tą a wene ikunesavu tsąra u wenike le Kashilą ka yan tą manyan. Awulawa a tsu ciga tą a tsąra kakiri. ²³ Adama a nala, an tsu yain kubari ku Kawauwi ka kuwąi a mawandamgbani, aza a Yahuda a bidya tą u da unyushi u da, Awulawa kpam a bidyai u da ili i gbani. ²⁴ Shegai a asu u aza da Kashilą ka isąai, gbą aza a Yahuda n Awulawa, akani yi a da na: Kawauwi, aya ucira n kakiri ka Kashilą. ²⁵ Ko Kashilą ką baci n utengeshi, u la tą ya dem kakiri, kpam ko wą baci bawu ucira, u la tą ya dem ucira.

²⁶ Ama a vą, cibai tyoku da i'arı an Kashilą ka dangasa dą. Ama a likimba u naha a yawunsa an ama ushani a asuvu a de a'arı n kakiri wa. Ama da a'arı azapige a asuvu a de a'ą gan wa. Ama da a'arı aza a kuwa ku tsugono a asuvu a de a'ą gan wa. ²⁷ A uną u nala, Kashilą ka dangasa tą ili i'ya likimba danai ili i utengeshi i'ya tsąra u nei aza da a bidyai kaci ka le a'arı n kakiri uwono. U dangasai kpam aza da bawu a'arı n ucira tsąra u nei aza da a'arı n ucira uwono. ²⁸ U dangasai ili i'ya ama a likimba a goroi a yawunsai yavu i maci i'ya wa ko kpam yavu ili i roku i'ya wa gbą gbą, aku u yankai ili i nala yi manyan a asu u ili i'ya a wenei n kalen tsąra i woko i gbani. ²⁹ U yan tą nala tsąra ko uza u yain arądı a kapala ka ne wa. ³⁰ Kashilą ka ka zuwa dą i woko ili i te n Yesu Kawauwi. U zuwai Kawauwi eyi kaci ka ne u woko kakiri adama a ulya u kapala u tsunu. Adama a ne a da Kashilą ka

wusha tsu. U gonuko tsu uwulukpi, kpam u nekei kaci ka ne tsərə u wutukpə tsu a asu u unyushi u cingi. ³¹ Tagarəda u Kashilə u dana tə, “Uza da wa ciga u yain arədī, u yain a da a ili i'ya Asheku a yain koshi.”

2

Kadyanshi a kaci ka Kawauwi n ukpə u ne

¹ Ama a va, an n tuwai n tonuko də akani a da Kashilə ka sokongi vi, n dansa n urevə u kadyansi wa, kpam n wenike ugboji wa. ² Kpaci tun a'ayin a da məri n ədə, n yawunsa tə n əşənsə n ko ndya wa, shegai bamu n Yesu Kawauwi koshi, hal gai ukpə u ne a mawandamgbani. ³ A'ayin a da n tuwai ara de vi, ikyamba i va i razugba tə hal gbam ya je adama a uwonvo. ⁴ Kpam an n wenishikei na n yanyi kubari ki, n dansa tə karara. N yan ugboji wa, bele n leshi də n kadyanshi. N əşəkə tə Kulu Keri ku Kashilə ku wenike ucira u ne. ⁵ Yan da n yain nala tsərə i tsərə upityanangu adama a ucira u Kashilə, shegai adama a ugboji u vuma wa.

Kakiri ka Kashila

⁶ A'ayin a da baci dem məri a asuvu a Atoni a da a'ari n ucira, n tsu yan tə kadyanshi n kakiri. Shegai icun i kakiri ka likimba wəri n ka ka wa. Kpam icun i kakiri ka aza a tsugono a likimba a na a ka ciga ka wa, kpaci ele aza da ucira u le wa woko u gbani u da. ⁷ N dansa tə n kakiri ka Kashilə ka kəri usokongi, ka u əşəkəi usokongi hal n gogo-na. Kahu likimba gitə, Kashilə ka fobuso tə kakiri ka nala ki tsərə u tuko tsu tsupige. ⁸ Ko uza u tsugono u te a likimba wə la u revei n ka wa. A da baci a'ari

a revei n ka, a'ari a ka wandamgbana Asheku uza u tsupige wa. ⁹ Shegai Tagarında u Kashilą u dana ta:

“Ili i'ya Kashilą ka fobusukoi aza da a ka ciga yi i la tą ili i'ya a wenei n a'eshi a le,
i la tą kpam ili i'ya a panai n atsuvu a le.
Ko uza kotsu u yawunsa a ukuna u nala vi wa!”

¹⁰ Tsu reve tą n ukuna u nala vi kpaci Kulu Keri ku Kashilą ku wenike tsu de ko ndya wa. U tsu wene tą ko ndya wa hal dem n ili i usokongi i Kashilą. ¹¹ Ada koshi vu revei ili i'ya i'ari a katakasuvu ka vunu, Kulu Keri ku Kashilą kpam aya koshi u revei ili i'ya i'ari a katakasuvu ka Kashilą. ¹² Shegai Kashilą ka nąką tsu tą Kulu Keri ku ne, ili i'ya i zuwai bawu tsu tsu yawunsa tyoku da ama a likimba a tsu yawunsa i'ya gai la vi. Da kpam dem i zuwai tsu tsu reve ili i'ya Kashilą ka nąką tsu vi fąq. ¹³ Tsu tonuko dą baci nala vi, tsu tsu yanka kakiri ka kadyanshi ka vuma manyan wa. Tsu tsu dansa tą kadyanshi ka Kulu ku Kashilą ku tonuko tsu tsu dana a'ayin a da tsa wutumkpusuką aza da a'ari n Kulu ku Kashilą ukuna u mayun a kateshe. ¹⁴ Da gai i zuwai she uza da wąri n Kulu ki aya koshi u tsu reve n uną u shinga u Kulu ku Kashilą vi. Uza da baci dem bawu wąri n Kulu ku Kashilą, u tsu yawunsa tą uną u shinga u nala vi utengeshi u da. ¹⁵ Uza da baci wąri n Kulu ki, wa fuda tą wa vece ukuna u na vi, shegai eyi ko uza wa fuda wa vece yi wa.

¹⁶ Tagarında u Kashilą u dana ta:
“Ya revei katakasuvu ka Magono ma Zuba?
Ya wa fuda wa nąką yi adooki?” [◊]

Shegai tsa fuda tā tsa reve ukuna u na vi, kpaci tsā tā n katakasuvu ka Kawauwi.

3

Agbashi a Kashila

¹ Ama a vañ, an n dansai n ada, n dansa n ada tyoku u Atoni a da a'ri n ucira wa; u kana tā n dansa n ada yavu eda aza a likimba na da i'ri, ko kpam yavu mmuku n shili n da i'ri a asuvu a Kawauwi. ² N neshe da ilikulya wa adama a da i buwai ve ucomo mani. Ko n gogo-na kotsu i ratsa ulya ilikulya wa adama a da ya rongo tā tyoku da ama a likimba na a ka rongo. ³ Ya yamgbana malyon n atoku a de kpam n i shilakani. Nala u wenike tā an eda aza a likimba na da, kpam ya tono ure u ne. ⁴ Uza u te u de u dana tā, “Mpa Bulus da ma tono.” Uza roku kpam u danai, “Mpa Apolo da ma tono.” A'ayin a da ya dansa nala, i yan tā yavu eda ama a likimba a da.

⁵ Ya Apolo wari? Ya Bulus? Atsu agbashi a Kashila a da koshi aza da a banga da i wushuki. Ya dem a asuvu a tsunu manyan ma Asheku a naka tsu ma tsa yan. ⁶ Mpa icun i'ya n cei, Apolo kpam tsunki i'ya mini. Shegai Kashila ka ka zuwai i'ya i gbonguroi. ⁷ Uza da u cei n uza da u tsungi mini a'ri n kalen wa, shegai Kashila ka kari n kalen kpaci aya u zuwai i'ya i gbonguroi. ⁸ Uza da u cei n uza da u tsungi mini gba ciga da a ka ciga kashina ki ka lobono. Kashila ka tsupa tā ya dem n manyan ma ne. ⁹ Kpac*i* atsu atoku a da aza da a ka yan manyan ma Kashila kabolo, kpam eda kashina ka Kashila.

Kuma ku Kashilà ka dem i'arı. ¹⁰ N yan tā manyan ma kamai ka shinga adama a da Kashilà ka ka zuwa mu n fuda n yain ma, kpam n shigbāi cuku tsu kuma tsi, uza roku kpam wa ma a zuba u ne. Shegai ya dem a asuvu a de u kirana n tyoku da wa ma. ¹¹ Cuku tsu kuma tsa tsu shigbāi vi aya Yesu Kawauwi, uza wā kpam la wa shigbā tsu roku kau wa. ¹² A'ayin a da baci ama a ka ma a zuba u cuku tsi, aza roku a ka yan tā manyan n zinariya ko azurufa ko atali a shinga, aza roku kpam a ka yan tā manyan nā ndanga ko a'iwā ko kpam ciwā. ¹³ Shegai a'ayin a ukondo n a afada a da pini utuwā kain ka makorishi ka a ka kondo manyan ma kamai dem ka yain. Manyan dem a ka kondo tā ma n akina tsāra a wene ko akina yi a ka lya ma. ¹⁴ Kuma ki ku rāna baci wa, kamai ki ka tsāra tā katsupi ka malen ma manyan ma ne. ¹⁵ Shegai ku rāna baci, kamai ki ka namba tā ili gba. Kamai ki ka la tā, shegai wa woko tā yavu uza da u lai a akina.

¹⁶ N revei i reve tā edā kuwa ku Kashilà ka, kpam Kulu ku Kashilà kāri a asuvu a de. ¹⁷ Kashilà ka wacinsa tā uza da u wacinsai kuwa ku Kashilà ku na ki. Kpací kuwa ki kā tā uwulukpi, kpam edā kaci ka de kuwa ki ka.

¹⁸ Asákai uyinsā kaci ka de. Uza roku wa wundya baci eyi uza u kakiri u da, tyoku da likimba wa wundya kakiri kāri, she u gonuko kaci ka ne katengeshi a kapala ka le tsāra u woko uza u kakiri u mayun. ¹⁹ Ili i'ya likimba bidyai kakiri ka, i'ya Kashilà ka bidyai i woko utengeshi. Tagarada u Kashilà u dana tā, "Kashilà ka wanda tā aza a ugboji a'ayin a da a ka yan ugboji u le." ²⁰ U dana tā

kpam, “Magono ma Zuba ma reve tà afobi a da aza a kakiri a yain a gbani a da.” ²¹ Kotsu i yain aradî an ya tono vuma u pige u roku wa. Ili dem i de i'ya: ²² Bulus n Apolo n Bituru aza de a da. Nala dem gba likimba u de u da. Uma n ukpa n a'ayin a gogo-na n a da a ka tuwà, a de a da. Mayun, ko ndya wa i de i'ya. ²³ Edà kpam aza a Yesu Kawauwi a da, Yesu Kawauwi kpam uza u Kashilà u da.

4

Manyan ma asuki

¹ U gan tà ama a wene tsu tyoku u agbashi a Kirisiti Kawauwi, aza da Kashilà ka nàkài ukuna u maci u da wàri usokongi. ² Kpam ama a nàkà baci agbashi manyan ma uyan, a tsu ciga le tà a yain ma n unàkà u katakasuvu. ³ Mpa ara và, n dambula ko edà ko kuwa ku afada ku yanka mu afada wa. Mpa gbam n tsu yanka kaci ka và afada wa. ⁴ N reve n ukuna u cingi u roku u da n yain wa, shegai nala u zuwa n woko uza da bawu wàri n unyushi wa. Asheku a da a tsu yanka mu afada. ⁵ Adama a nala kotsu i kidaga uza ugana bawu kotsu a'ayin a yain wa, vanai ve hal she a'ayin a da Asheku a gono. Wa wenike tà ukuna u da wàri usokongi gogo-na a kateshe, wa wenike tà kpam ili i'ya ama a ka ciga i'ya i'arì usokongi a atakasuvu a le. Aku Kashilà ka woko uza da wa cikpala ya dem tyoku da u gain.

⁶ Ama a và, n zuwa dà tà i wundyana mu n Apolo tyoku u iryoci a ukuna u da ma dansa vi, tsàraà i rotsongusu kalen ka udani u da u danai, “Tono i'ya a korongi a Tagaràda u Kashilà koshi.” Pini nala, ya yan n aradî i gorimuko uza u te i gorimuko uza u

te wa. ⁷ Ya va wundai vəri? Va wundai vu la Atoni a da a buwai? Ndyia vəri n i'ya, i'ya bawu Kashilə ka nəkə vu? Kashilə ka baci ka nəkə vu gbə ili i'ya vəri n i'ya, ndya i zuwai va yan arədī yavu n kaci ka vunu ka vu yain i'ya?

⁸ Ya wundai tə yavu gbə ili i'ya ya ciga i'ə tə n i'ya. Ya wundai tə yavu aza a utsəri a da i'əri. Hal i lyai tsugono bawu ətsu. A'əri a dana gbəm ngono n da i'əri kotsu tsu lyai tsugono tsi kabolo n əda. ⁹ U yan mu tə yavu Kashilə ka zuwa tsu tə asuki tsərə tsu woko ama da bawu ama a ka nəkə tsupige, tsu wokoi yavu aza da a'əri a kuwa ku a'ali aza da a ka ne uwono a kateshe.* Tsu wokoi yavu ama da a purəi a bankai a kakurə tsərə a wuna le, tsərə gbə ama n atsumate a zuba a wundi tyoku da a ka kuwə. ¹⁰ Ama a likimba a na a ka wundai yavu ətsu utengeshi u da tsa yan an tsa yanka Kawauwi manyan. Shegai ara de kpam ya wundai tə yavu i'ə n kakiri an ya tono Kawauwi. Ya wundai yavu atakasuvu a tsunu a'ə n ucira wa, a de kpam n ucira. Ya wundai ama a ka nakasa də tsupige shegai ətsu a ka nəkəsə tsu wa. ¹¹ Hal n gogo-na gbəm kambulu n kakuli ka tsəri a upana, tsə kpam n aminya a u'uka a shinga wa. Ama kpam a ka yanssa tsu mavura cika. Tsərə n kuwa ku kaci ku tsunu wa. ¹² Tsu mətsə tə tsu yain manyan n akere a tsunu. Ama a yanka tsu baci una u cingi, tsu tsu zuwuka le tə unə u shinga. Ama a ka yanssa

---

* ^{4:9} Katigi ka aza a Roma ka lya baci kuvon aku a ka gono a kuwa, a kapala ka wa wala, aku asoje n aza da a ɓangə yi a toni yi a kucina. Pini nala, aza da a kənai tyoku u agbashi a'ayin a kuvon yi a toni a makorishi. Bulus rətsanəka tə kaci ka ne n agbashi a da a'əri a makorishi.

tsu baci mavura, tsu tsu kawunku t̄ ma. ¹³ Ama a ka dansa baci kagbani a kaci ka tsunu, tsu tsu dansa t̄ ukuna u shinga a kaci ka le. Gogo-na gbam tyoku u kaviri da ama a bidya tsu ili i'ya a ka wotsongu n tyoku u akama a da a ka z̄ a wotsongu.

¹⁴ Ili i na yi korongu da ma korongu i'ya ts̄ar̄a i pana uwono wa. Ciga da ma ciga n rono d̄a atsuvu kpaci ed̄a mmuku n v̄a n da aza da ma ciga. ¹⁵ Ko i'ā baci n awenishiki azu kupa (10,000) aza da a ka wenishike d̄a a kaci ka Kawauwi, mpa tata u de koshi. I woko de mmuku n v̄a a asuvu Kawauwi an n tonuko d̄a ukuna u ne. ¹⁶ Adama a nala, ma folo d̄a i toni iryoci i v̄a i yain tyoku da mpa ma yansa. ¹⁷ Ili i'ya gai i zuwai ma sukunku d̄a maku ma v̄a Timoti i'ya gai la vi. Aya macigi ma v̄a kpam kagbashi ka maci ka Asheku. Wa cibuga d̄a t̄ ili i'ya n wenishikei a kaci ka Yesu Kawauwi tyoku da n wenishikei ko nte wa a asuvu a a'uwa a Atoni.

¹⁸ Aza roku a de a ka yan ar̄d̄i yavu ma tuw̄a d̄a ukyawan wa. ¹⁹ Shegai Asheku a wushuku baci n tuw̄a, wa b̄arakp̄a wa ya wene mu t̄. N tuw̄a baci ma wene t̄ ili i'ya aza a ar̄d̄i a nala yi a ka yansa. Kpam ma reve t̄ mayun da baci a'ari n ucira u Kashil̄a ko kpam kadyanshi ka gbani ka a'ari a uyansa. ²⁰ Kpací tsugono tsu Kashil̄a ts̄ adama a kadyanshi wa, shegai adama a ucira. ²¹ A asuvu a ili i re i na yi, ndya i d̄angasai, n tuw̄a n kajabu, ko gai n tuw̄a yuwu n uciga?

5

Afada a kaci ka tsishankala

¹ N pana taqa a da uza roku a asuvu a de u yan taqa tsishankala, a da wa vakusu n uka u tata u ne. Ko aza da gbam bawu a revei Kashilaqa kovo taqa ucun u unyushi u nala vi. ² Ya yan araqdi, a unaqa u daqa ya namgba katsumaqa. U gan taqa gbam i loki yi kpam i wutukpaqa yi a asuvu a ama a de. ³ Ko an u wokoi maqa taqa mbarei n aqda, n tsu cibusa taqa n aqda. N yan taqa afada yavu maqa pini kabolo n aqda. N ucira u daqa Yesu Asheku a naaqka mu, n kidaga taqa vuma da u yain unyushi u cingi u nala vi ugana yavu maqa pini n aqda. ⁴ A'ayin a da baci i isai ndishi a ukuna u na vi, kulu ku va kaqa ta n aqda, ucira u Yesu Asheku kpam wa rongo taqa n aqda pini a asu vi. ⁵ U kaqna taqa i neke vuma u nala vi a asu u Kanangasi.^{*} Kanangasi ka wacinsa taqa ikyamba i ne, shegai a ka wauwa ta kulu ku ne kain ka baci Yesu Asheku u gonoi.

⁶ Araqdi a de a gan wa. I reve taqa kalen ka udani u daqa u danai, "Maku ma yisti kenukulu ma ma tsu zuwa kira ku akala ku kasasu ku shita." Wata, i aqsakaqa baci vuma da wa yanssa tsishankala tsi u lyai kelime n aqda, aza roku a asuvu a de a ka gitaqa taqa uyansa unyushi u cingi tyoku da wa yanssa. ⁷ Tyoku da aza a Yahuda a tsu takpa gbam yisti da waqri a a'uwa a le kahu a yain Abiki a Upasamgbana,[†] nala dem ya takpa vuma u nala vi a asuvu a de. Kashilaqa ka wulukpe daqa taqa adama a da Kawauwi ka kuwai u wutukpaqa tsu a unyushi u cingi. Wa taqa tyoku u ncon n da aza a Yahuda a tsu kida a'ayin a Abiki a Upasamgbana caupa. ⁸ Adama a da waqri mayun nala, u gan taqa tsu rongo ucibusu atsu ama a Kashilaqa a da. Tsu varangu yisti

---

* ^{5:5} Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

cau vi; wata, kotsu tsu rongoi n ahali a cingi n a malyon n ure u tsicingi tyoku da tsu yansai caupa kahu tsu woko Atoni wa, shegai tsu rongoi n ahali a shinga n ukuna u mayun tyoku u burodi u da bawu wari n yisti.

⁹ An n koronku da caupa, n tonuko da ta kotsu i pecemgbene n ama da a ka yansa tsishankala.

¹⁰ Aza da bawu a'ari Atoni alya ma dansaka wa. Mayun da aza roku a asuvu a le a ka yansa ta tsishankala. Aza roku a le a ka yansa ta kurura, aza roku aza a mawusuka, aza roku kpam aza a ulyasaka ameli kayala a da. Ya ciga baci i pecemgbene n icun i ama a nala yi, u kana ta she i asaka likimba. ¹¹ Ili i'ya ma tonusuko da i'ya, i pecemgbene n uza da wa isaq kaci ka ne Katoni, shegai wa yansa tsishankala, ko kpam wa yansa kurura, ko kpam uza da wa lyasaka ameli kayala. I pecemgbene n uza da wa wishisa aza roku, ko kasoi, ko kpam uza u mawusuka. Kotsu gbam i lyai ilikulya kabolo n ucun u vuma u nala vi wa.

¹² Ma n ucira u da ma yanka aza da bawu a'ari Atoni afada wa. Shegai i'a ta n ucira u da ya barana Atoni a da a yain icun i inyushi i nala. ¹³ Kashila ka ka yanka aza da bawu a'ari Atoni afada. Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza roku wa baci uza u cingi a asuvu a de, loko ni." ◊

6

Ubansaka atoku a kunu ku afada

¹ Uza roku a asuvu a de wa baci n ukuna n Katoni ka roku, kotsu i banka ukuna vi a asu u uza u afada u da bawu wari Katoni wa. Foloi ama a Kashila

---

◊ 5:13 U.Ml. 17:7.

a yanka də afada a ukuna vi. ² I reve an kain ka roku ątsu Atoni tsa yanka likimba afada wa? Edə baci ya yanka likimba afada, ya fuda ya yan afada a ikuna i kenu i na yi wa? ³ I reve an a a'ayin a da a ka tuwə tsa yanka atsumate a zuba afada wa? Adama a nala ya fuda tə ya yanka ikuna i naħa afada. ⁴ I'q baci n ukuna icun i na, nida ya bana a asu u aza a afada a kateshe, aza da bawu ama a Kashilə a ka nākə karinga? ⁵ N dana tə nala tsara i pana uwono. N reve tə a ka namba uza roku a asuvu a de uza da wəri n kakiri ka wa fuda wa yan afada a'ayin a da baci ukuna u rukpəi a mere ma Atoni wa. ⁶ Shegai a unə u da ya yan nala, aku i gonoi ya bansəka atoku a de a kuwa ku afada, ya yansa kananamgbani a kapala ka aza da bawu a revei Kashilə.

⁷ I bidya baci ukuna u de ubana a kunu ku afada, i rukpə de. Katoni ka roku ka yanka baci uza u te u de i'ya bawu i gain, kotsu u banka yi a asu u uza u afada wa. Wa laka yi tə u yanka yi baci ukuna u roku wa. Ko kpam Katoni ka roku ka ryafa baci uza u te u de, kotsu u banka yi a asu u uza u afada wa. Wa laka yi tə u əsəkə ukuna vi. ⁸ Shegai edə dem i tsu nusa tə i ryafa kpam aza roku, i tsu yan tə dem nala a asu u atoku a de Atoni!

⁹⁻¹⁰ Kotsu i yinsə kaci ka de wa. Mayun i reve tə ama a cingi a ka tsara tsugono tsu Kashilə wa. Ama a na yi alyɑ, aza da a ka lyasəka ameli kayala. Nala dem aza a uyan tsishankala, n a'ali a da a ka vakusu n aka a roku, n aka a da a ka vakusu n a'ali a da bawu a'ari a le, icun i ama a na a ka uwa a tsugono tsu Kashilə wa. A'ali a da a əsəkə atoku a le a'ali a ka vakusu n ele a ire kau-kau. Aza da a ka

boko, n aza a kurura, n aza a mawusuka, ele dem a ka uwa a tsugono tsu Kashilà wa. Asoi a da a tsu gutukpa, n aza da a wishisai a'ala a atoku a le, ama da a ka yansa gbà ili i na yi a ka tsàrà tsugono tsu Kashilà wa.

¹¹ Kahu i wushuku n Kawauwi, aza roku a de a yansa tà ili i gbani i nala yi. Shegai Kashilà ka zákà dà de unyushi u cingi u de u gonuko dà uwulukpi, kpam u gonuko da i wokoi a asuvu a aza da a'ari dere a kapala ka ne. U yan tà gbà ili i nala yi a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi Asheku kpam n ucira u Kulu ku Kashilà ka tsunu.

Naka Kashilà tsupige n ikyamba i vunu

¹² Aza roku a de a dana tà naха: “Ma fuda tà ma yan ili i'ya baci dem ma ciga, adama a da mari Katoni.” Aku n wushunku le naха: “Mayun da, uwenishike u nala vi mayun da, shegai nala u wenike la vi ili dem i'ya i'ari n kalen wa.” Ko n dana baci, “Ma fuda tà ma yan gbà ili i'ya ma ciga,” ma ạsákà ili yi i gonuko mu kagbashi ka ne wa. ¹³ I dana tà, “Ilikulya i lobono tà adama a katsumà, katsumà kpam ka lobono tà adama a ilikulya.” Nala wàri, shegai kain ka roku Kashilà ka kotso tà n ele gbà. Kashilà ka yan ikyamba adama a tsishankala wa. U yan tà i'ya adama a da a ka gbashika Asheku, kpam Asheku a kirana tà n ikyamba i tsunu. ¹⁴ Kashilà ka 'yangasa tà Asheku a ukpà, kpam wa 'yangasa tsu tà dem n ucira u ne. ¹⁵ I reve tà ikyamba i de apashi a ikyamba i Kawauwi a da. U gan n bolomgbono kapashi ka ikyamba i Kawauwi n kashankala da? Ko kenu! ¹⁶ Kpam i reve an uza u bolomgbono baci ikyamba i ne n kashankala u woko de ikyamba i te n eyi wa?

Kpaci Tagarada u Kashilà u dana tā, “Ama a re a le a ka woko tā ikyamba i te.” ♦ 17 Shegai uza da wāri ubolomgboni n Asheku, kulu ku ne n ku Asheku ku woko tā ku te.

18 Adama a nala she i suma uyan tsishankala. Gbà icun i unyushi u cingi i'ya ama a ka yansa a kateshe ka ikyamba ka wāri, shegai bamu n tsishankala. Aza a uyan tsishankala a nusuka tā ikyamba i le. 19 I reve an ikyamba i de asu da Kulu Keri ku tsu dusukusu da wa? Kā tā a asuvu a de. Kashilà n kaci ka ne aya u nákai Kulu Keri. Edà i'ari n kaci ka de wa, shegai edà aza a Kashilà a da. 20 Kashilà ka tsila dà de. U tsupa de n katsupi ka pige. Adama a nala, u kānà tā i yain ili i'ya ya nákai Kashilà tsupige n ikyamba i de.

7

Uwenishike a kaci ka iyolo

1 Gogo-na ma tonuko dà tā ili i'ya n yawunsai a kaci ka ili i'ya i koronku mu a ukankorongi u de. I da, “Uza wa ciga baci u zuwa Kashilà ka pana kayanyan, u gan tā u rongo bawu u vaki n uka, ko kenu.” 2 Shegai ili i'ya ma tonuko dà i'ya: aza roku a ka fuda a ka kānà kaci ka le wa, she a ba a yan tsishankala. Adama a nala a da u gain ya dem u zuwa uka u ne u da wa vakusu n eyi koshi. Uka kpam u gan tā u bana iyolo a asu u vali da wa vakusu n eyi koshi. 3 U gan vali u kpàdà uvaku n uka u ne wa, nala wāri kpaci aya vali u ne. Nala wāri n uka vi kpaci aya uka u ne. 4 Uka vi wa yan n ucira a kaci ka ikyamba i ne wa, she n vali vi.

◊ 6:16 Kag. 2:24.

Nala dem vali vi wà n ucira a kaci ka ikyamba i ne wa, she n uka vi. ⁵ Kotsu uza u te u le u bishinka utoku u ne ikyamba i ne wa, shegai ama a re le a wushuku baci a shamgba ve hal ubana a'ayin kenu, tsàrà a gonuko kaci ka le a asu u kavasu. Pini nala, aku a gono kpam tsàrà Kanangasi* ka kondo le adama a ukpàdà u ukàna u kaci u le wa. ⁶ Dana da n danai nala tsàrà i tsàrà ucira u da ya kàna kaci ka de a asuvu a iyolo. Shegai mele ma ma zuwuka dà wa. ⁷ Wa yan mu tà, gbà Atoni a ka kpàdà baci uyan iyolo, tyoku da mpa màri bawu uka, shegai Kashilà ka nàkà tà ya dem kùne ku ne, uza u na n kune ku ne kau, uza roku kpam n kune ku ne kau.

⁸ Gogo-na eda ma dansàka agapa nà nràna aza da a'ari Atoni. Wa lobono ta i rongo nala bawu i yain kpam iyolo tyoku da mpa màri. ⁹ Shegai ya fuda baci ya kàna kaci ka de wa, i yain iyolo. Wa laka tà tsulobo i yain iyolo n u da ya kuwà n maluwa.

¹⁰ Ma ciga tà n barana dà edà aza da i yain iyolo. Shegai mayun mpa ma barana dà wa, Yesu Asheku da. Adama a nala mpa ma barana dà wa, aya. Avu uka da baci, kotsu vu peci n vali u vunu wa. ¹¹ Kpam ko vu pece baci kotsu vu yain iyolo i roku wa, shegai vu gono pini a asu u vali u cau u vunu. Avu kpam vali da baci, kotsu vu loki uka u vunu wa.

¹² Gogo-na edà aza da i zuwai aza da bawu a'ari Atoni eda ma dansàka. Yesu Asheku u wenishike tsu ko i te a kaci ka nala wa, shegai ma wenishike dà tà a kaci ka ukuna vi. Aza roku a de a'ali a Atoni yi i'là tà n aka da bawu a'ari Atoni. Uka vi wa ciga

---

* ^{7:5} Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

baci u rongo n avu, kotsu vu loki yi wa. ¹³ Avu uka da wari Katoni, kpam vali u vunu bawu wari Katoni, hal u wushuki u rongo n avu kotsu vu peci n eyi wa. ¹⁴ Vali u da bawu wari Katoni kpam wari n uka u da wari Katoni, iyolo yi i'a ta uwulukpi adama a uka vi. Nala dem uka u da bawu wari Katoni wa baci n vali u da wari Katoni, iyolo yi i'a ta uwulukpi adama a vali vi. Nala baci wa, mmuku n de mari ma woko ta mmuku n da bawu mari uwulukpi. Shegai gogo-na mmuku n de ma woko ta uwulukpi adama a uwulukpi u da vu tukoi a asuvu a iyolo yi.

¹⁵ Uza da bawu wari Katoni ki, wa ciga baci u peci n Katoni ki, she Katoni ki ka zuwa yi u shamgba bamu n uciga u ne wa. Nala u gitə baci, Katoni ki kabirya yi kpam n iyolo i nala yi wa. Shegai uciga utsarə u da baci, iyolo yi i shamgba le pini n vali ko uka da bawu wari Katoni ki bawu a pecei, kpaci Kashilə ka ciga ta Atoni a rongo ndishi n shinga n ama. ¹⁶ N ədə da ma dansa aka a da a'ari Atoni: Gaawan vali u vunu u woko Katoni ka Kawauwi adama a vunu. Nala dem edə a'ali a da i'ari Atoni: Gaawan uka u vunu u woko dem Katoni ka Kawauwi adama a vunu.

Tonoi Asheku kain dem

¹⁷ A kuwa ku Atoni ka baci dem n banai n tsu tonuko le ta a shamgba pini tyoku da a'ari tun a'ayin a da Yesu Asheku u sangasa le, kpam Kashilə ka isə le a woko ama a ne. Gogo-na nala kpam ma tonuko da. ¹⁸ Tyoku u, uza da baci a kidai kacombi kahu u woko Katoni, kotsu u dana wa woko yavu a kida yi kacombi wa. U woko baci Katoni bawu a kida yi kacombi, kotsu u dana she u

kida kacombi wa. ¹⁹ Ko a kida yi kacombi ko a kida yi wa, gbä ili i te i'ya. Ili i'ya i lai n kalen i'ya uyan u ili i'ya Kashilä ka danai a yain. ²⁰ Lyayi kelime n urongo tyoku da i'ari a'ayin a da Kashilä ka isä da. ²¹ Avu kagbashi ka? Kotsu u nala u ɓälä vu wa, shegai vu tsära baci kabala ka va tsära kaci ka vunu, vu lyai kelime, nala wä n ukuna wa. ²² Aza da a'ari agbashi a'ayin a da Asheku a isä le vi, alya a ka woko yaa a asuvu a Asheku. Nala kpam aza da bawu a'ari agbashi a'ayin a da Asheku a isä le vi, a ka woko tä agbashi a Kawauwi. ²³ Kashilä ka tsila dä de. U tsupa de n katsupi ka pige adama a de. Kotsu i woko tyoku u agbashi a ama hal i kpäda upanäka Kashilä wa. ²⁴ Ama a vä, n doku tñ danai, shamgbai pini tyoku da i'ari a'ayin a da Kashilä ka isä dä, wa ɓangä dä tñ i yain nala.

Aza da bawu a'ari n iyolo

²⁵ Gogo-na a kaci ka ama da bawu a'ari n iyolo da ma korongu. Asheku a dana ukuna u roku tyoku da ama a na yi a gain a ka yan wa, adama a nala asakä n dana ili i'ya n yawunsai. Ya wushuku tñ n ili i'ya n danai cinda Asheku a pana mu tñ iyali. ²⁶ Adama a upana u ikyamba u gogo-na da i zuwai ma näkä adooki a asu u aza da bawu a yain iyolo a rongo pini bawu iyolo. ²⁷ Shegai vu yan baci iyolo, kotsu vu peci wa. Vu yan baci kotsu iyolo wa, kotsu vu boli vu yain iyolo wa. ²⁸ Ko vu zuwa baci uka, vu nusa wa. Nala dem maku ma uka ma yan baci iyolo, u yan unyushi wa. Ma ciga kadambula ka iyolo ka tsära dä wa.

²⁹ Ama a vä, n tonuko dä karara, a'ayin a tsunu a likimba a'a gan wa. Adama a nala a'ayin a

da a woko tsu vi kotsu tsu nangasa a da a asu u kadambula a kaci ka iyolo wa. ³⁰ Kpam ko va baci a kushen adama a unamgbukatsumā, vu lyai pini kapala n ubashika Asheku. Ko va baci a idyoshi n vu pani kayanyan, kotsu vu əsəkə upana u kayanyan u vunu u zuwa vu vu əsənsə n ubashika Asheku wa. Ko vu tsərə baci ili ushani, kotsu i zuwa vu vu əsəkə ubashika Asheku Yesu Kawauwi wa. ³¹ A'ayin a da baci dem vu yain ili i na yi; wata, i'ya ama a tsu yan a likimba vi, kotsu vu nangasa a'ayin a vunu a ucibusa i'ya wa, kpaci likimba n ili i'ya i'ari pini gba ya kotso tə gogo.

³² Ma ciga i rongo a kadambula a kaci ka ili i likimba wa. Uza da bawu wəri n iyolo, wa fuda tə wa wuna a'ayin a ne a uyanka Asheku manyan, n u cibusi tyoku da wa zuwa yi u pana kayanyan. ³³ Shegai uza da wəri n uka wə tə n kadambula cika. Wa yan tə kadambula a kaci ka ili i likimba, kpam n i'ya wa yan tsərə uka u ne u pana kayanyan. ³⁴ Katakasuvu ka ne ka pece tə kure. Maku ma uka ko kpam uka da bawu wəri n vali, wa fuda tə wa wuna a'ayin a ne a uyanka Asheku manyan. U nəkə Asheku kaci ka ne, ikyamba i ne n kulu ku ne. Shegai uka da baci wəri n vali, u tsu yanka tə a'ayin a da wəri n a da manyan u yain ili i likimba n i'ya wa yan tsərə vali u ne u pana kayanyan. ³⁵ A'ayin a da baci dem n yain kadyanshi n ədə na ha, ciga da ma ciga n sira də wa, shegai an ma ciga n ɓəŋgə də da. Ma ciga tə i rongo n ahali tyoku da ama a Asheku a gain a rongo tsərə i gbashika Asheku bawu ili i'ya ya damgbarəsa də.

³⁶ Uza yawunsa baci u yanka kamana ka ne

dere wa an bawu a yain iyolo, hal kamana ki ka wura a'ayin a iyolo. Pini nala, u gonoi u tuwə u yawunsai wa yan tə iyolo yi, wa fuda tə wa yan i'ya. Nala woko unyushi wa. ³⁷ Shegai u shamgba baci n ucira a katakasuvu ka ne wə n ukuna u da wa zuwa yi u yain iyolo wa, kpam hal wa fuda wa kanq kaci ka ne. U yawunsa baci gai n kaci ka ne bawu wa zuwa kamana ka ne ki. Wə n ukuna wa, u yan tə ili i'ya i'lari dere.[†] ³⁸ A yan baci iyolo yi ili i shinga i'ya, a yan baci iyolo yi wa, wa laka tə tsulobo.

³⁹ U kanq tə uka u rongo a kuwa ku iyolo hal ukpaq u vali vi. Pini nala, wa fuda tə u bana iyolo i roku, shegai u bana uza da wəri Katoni iyolo. ⁴⁰ Ara və wa laka tə upana kayanyan wa rongo baci maranq. Kpam yavu nala dem Kulu ku Kashilə ka tono.

8

Ilikulya i'ya a daramkpai ameli

¹ Gogo-na ma ciga tə n yain kadyanshi a kaci ka inyama i'ya a daramkpai ameli. Gbaq tsunu tsu reve tə ili i roku a kaci ka ukuna u na vi. Ureve u zuwa tsu tə tsu 'yangasai avangatsu a tsunu n aradi, shegai uciga u zuwa tsu tə tsu bangə atoku.

[†] **7:37** Mkpanda n na mi ma yan tə kpam n kalen: A dana tata wa kangu makere ma ne ubana iyolo, kpam u wura de ayen a iyolo. Gogo-na tata vi yawunsa baci ugan u 6ishinka yi wa, kpam makere mi n kaci ka ne wa ciga iyolo, u asakq yi u yain. Unyushi u cingi u da wa. A dana tata vi u yawunsa tə n kaci ka ne bawu uza roku naqq yi adooki u da wa asakq makere ma ne ma yain iyolo wa. U toni ili i'ya u yawunsai a kaci ka makere mi kpam u woko tyoku da wəri. Ili i shinga i'ya dem.

² Uza da baci u wenei yavu wa n ureve, kotsu u cina ureve u mayun wa. ³ Shegai uza da wa ciga Kashila, aya Kashila ka tsu reve kpam ka tsu kirana n eyi.

⁴ Ili i'ya n danai i'ya na a kaci ka utakuma u inyama i'ya a daramkpai ameli: Tsu reve taq gai kameli ili i maci i roku i'ya a likimba wa, kpam tsu reve taq Kashila ka te ka koshi. ⁵ A tsu bidya taq ili i zuba n i likimba ushani “ashila” n “asheku” ili i'ya bawu i'ari “ashila” n “asheku” a mayun. ⁶ Shegai tsu reve taq tsaq taq n Kashila ka te koshi, aya Tata, uza da u yain ili gbaq, u yan tsu kpam tsaq tsu gbashika yi. Yesu Kawauwi aya koshi Asheku a tsunu. Ili i'la i'ya bawu u yain wa, kpam adama a ne a da tsari n uma.

⁷ Shegai ya dem da revei nala vi mayun da wa. Aza roku a cuwanaka de n ameli, da i zuwai hal n ara a ka takuma baci icun i inyama i nala yi, a tsu wene taq yavu i kameli i'ya. A wene taq yavu ya tsunku le taq ashindaq a lya baci icun i ilikulya i nala yi. A yawunsa taq nala kpaci u wuyana le taq a takpana ili i shinga n i'ya bawu i'ari i shinga. ⁸ Mayun da ilikulya i tsu tuko tsu evu n Kashila wa. Tsu lya baci i'ya wa, ya jebe tsu ili wa. Tsu lya baci i'ya, ya doku tsu ili wa. ⁹ Shegai kotsu i kirana, kotsu utsaraq u kaci u ulya ilikulya u de u woko ili i'ya ya zuwa aza da bawu uyawunsa u le u gbamai a taqatsa wa. ¹⁰ I reve taq an ameli ili i maci i roku i'ya wa, adama a nala wa woko kadambula wa vu bana baci a kunu ku kameli vu lyai ilikulya. Shegai uza da bawu uyawunsa u ne u gbamai u wene vu baci va lya a kunu ku kameli, eyi dem wa yan taq maluwa ma wa lya. ¹¹ Ili i'ya vu revei nala

vi, i wacinsa tā vuma u nala vi uza da Kawauwi ka kuwāi adama a ne. ¹²Vu nusuka baci atoku a vunu tyoku u nala hal vu zuwa le a yain ili i'ya a bidyai i cingi i'ya, avu dem vu nusuka tā Kawauwi. ¹³Ma takuma baci inyama hal i zuwa utoku u vā u yain unyushi u cingi, ma doku ma takuma unyama wa gba uma u vā, kpaci ma ciga yi u tādatsā adama a vā wa.

9

Bulus ili i te i'ya n asuki a da a buwai

¹ Mpa yaa da māri. Mpa kasuki ka. N wene tā Yesu Asheku a tsunu, eda manyan ma Asheku a yain a akere a vā. ²Ko aza roku a bidya mu baci kasuki wa, eda i bidya mu tā kasuki. Eda n kaci ka de i'q tā kabolo n Asheku, ili i nala i'ya i wenikei an mpa kasuki ka.

³ Uwushuku u da n wushunki aza da a ka wecike ucira u vā u da na: ⁴Tsa tā n ucira u da tsa wusha ilikulya adama a manyan ma tsu yain. ⁵Asuki a da a buwai n a'angu a Asheku, n Bituru gba a'a ta n aka aza da a'ari atoni a Kawauwi aza da a soku le a nwalu n le. Tsa tā n ucira u da tsa yan dem nala. ⁶U kānā mpa n Baranaba tsu yain manyanaku tsu tsarā ikebe i'ya tsa tsila ilikulya wa.

⁷ Kasoje ka bana baci a asu u kuvon, u tsu tsupa ikebe i ilikulya da? Uza u tsu ce kashinaaku u kpādā ulya ili i kashina yi? Kaliniki ka lināka ushiga bawu u soi mani ma le? ⁸N yan kadyanshi ka na ki n ucira u vā wa, shegai Mele ma Kashila ma dana tā dem nala. ⁹Tsu yan tā kāneshi a Mele ma Musa korongi: "Kotsu i kimbā unā u kanaka

a'ayin a da wa lapa ilya wa.”* An Kashilà ka danai nala, n anaka a da koshi wa yan kadyanshi? A'a!

10 N ątsu da wa dansa. Uza da u limai n uza da u lapai a yain manyan ma le n uzuwa u uma u da a ka tsarà kabon ka ilya yi. **11** An tsu tonuko dà akani yi, u woko tą yavu icun i Kashilà i'ya tsu cei a asuvu a atakasuvu a de. Adama a nala tsà tą n ucira u da tsa wusha ilikulya n ili i'ya i buwai tyoku u ili i'ya tsu kapai ara de. **12** I bąngą baci aza roku aza da a yanka dà ku&bari, tsà tą n ucira u da u lai u le.

Shegai ątsu tsu taba dą uzuwa i nąką tsu tyoku nala wa. Tsu pelenshike tą ili i'ya tsarı n i'ya kotsu tsu bishinka Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi utambura wa. **13** I reve tą gai aza da a tsu yan manyan a Kuwa ku Kashilà nte a tsu wusha pini ilikulya i le. Adarakpi a da a tsu yan udarakpa nte dem a tsu wusha pini kapashi ka le. **14** Nala dem Asheku a wenishikei aza da a tsu yan ku&bari ku Kadyanshi ka Shinga a wushi ilikulya i le.

15 Shegai n taba dą uzuwa i nąką nala wa. Kpam koronku da ma koronku dą adama a da ma ciga i nąką mu ili wa. N wene tą yavu da wa laka mu tą shana n kuwą n u da ya yan nala. **16** N yan aradì adama a da ma yansa ku&bari ku Kadyanshi ka Shinga wa. Manyan ma nala mi ma Kashilà ka danai n yain ma, kpam u kąna tą n yain ma. Ter vą n 'yuwan baci ma uyan! **17** N yan baci manyan ma na adama a da mpa n kaci ka vą n dęngasai n yain ma, u kąna tą i tsupa mu. Shegai n yan tą manyan ma na mayun mayun adama a da Kashilà

---

* **9:9** A a'ayin a nala yi, a ka ciga baci a lapi ilya, anaka a da a ka rongo ukpatsa ilya yi hal she i gewe.

ka ka nákà mu ma. ¹⁸ Katsupi ka eni ka ma wusha? Kabala ka uyan kubari ku Kadyanshi ka Shinga ka gbani, kpam n tsu zuwa ama a tsupa mu adama a manyan ma nala mi wa.

¹⁹ Mpa kagbashi ka uza ka wa. Shegai n gonuko tā kaci ka vā kagbashi ka ama gba tsārā n lyai kaci ka ama ushani. ²⁰ A'ayin a dā baci māri n aza a Yahuda, n tsu rongo tā tyoku u uza u Yahuda tsārā n lyai kaci ka le. Mele ma Musa ma ma tsu lya tsugono tsu le, ko an u wokoi ma ma lya tsugono tsu vā wa. Shegai n tono tā Mele mi derere tsārā n lyai kaci ka le. ²¹ Nala dem an māri kabolo n Awulawa, n rongo tā tyoku u le, aza dā bawu a ka tono Mele, tsārā n lyai kaci ka le. Nala u wenike an n kpādai utono Mele ma Kashilà wa, shegai n tono tā mele ma Kawauwi. ²² Nala dem, an māri kabolo n aza dā bawu a'āri n ucira a asuvu a upityanangu, n woko tā dem yavu mā n ucira wa, tsārā n lyai kaci ka le. N woko tā gbā ili i'ya ma woko a asu u ama tsārā gai n lyai kaci ka le. ²³ N yan tā ili i nala yi tsārā Kadyanshi ka Shinga ka tambura, kpam n pana kayanyan adama a unā u shinga u Kashilà.

²⁴ Cibai, a ka yan baci kalambale, ya dem u tsu suma tā, shegai vuma u te u dā koshi u tsu tsārā kune. Edā dem u kānā tā i suma tsārā i lyai kalambale ki.

²⁵ Uza dā baci dem u yain kalambale ka nala ki u tsu fobuso tā kaci ka ne tsārā u tsārā kune ku funi† u dā wa namgba gogo.† Shegai ątsu tsu tsu fobuso tā kaci ka tsunu tsārā tsu tsārā kune ku funi dā wa

---

† 9:25 A'ayin a nala yi, uza dā baci u lyai kalambale u tsu wusha tā funi dā a yain n avuku, kpam u tsu rongo u'ekpe wa.

rongo pini hal ubana. ²⁶ Da gai i zuwai n sumai she a kabaru ka kulya ki. Da kpam i zuwai n zuwai ucira u və gba tyoku u uza da u tsu shiləkənə n adimbi a ne tsərə u lyai kaci, tyoku u uza da u tsu rədəgbusə akere a ne gbani gbani wa. ²⁷ N kənə tə ikyamba i və n gonukoi i'ya kagbashi ka və, adama a da a'ayin a da baci n kotsoi uyanka aza roku kubari, Kashilə ka 6ishinka mu kune ki wa.

10

Kotsu i gbashika ameli wa

¹ Ama a və, ma ciga tə i ciba n ili i'ya i gitəi n isheku i tsunu aza da a tonoi Musa. Kashilə ka tono tə n ele an u suki kalishi ka walai a kapala ka le, aku u tuko le gba le a upashi u Mala ma Shilit a iyamba i ekpi. ² Nala Kashilə ka lyubugu le a wokoi yavu atoni a Musa a asuvu a kalishi n a asuvu a kushivə. ³ Gbə le a lya tə ilikulya i'ya i wutəi a zuba. ⁴ Gbə le a so tə mini ma ma wutəi n ucira u Kashilə. Mini ma nala mi ma wutə tə a katali a zuba ka ka soku le, kpam katali ka nala ki Kawauwi ka. ⁵ Shegai gba n nala aza roku a da pini ushani a asuvu a le a yan ili i'ya Kashilə ka panai kayanyan ka le wa. Aku a wunusa le, ikyamba i le kpam a wacinsai i'ya a asuvu a kakamba.

⁶ Kpam ili i nala yi i gitə tə tsərə u woko tsu iryoci, tsərə i 6ishinka tsu uciga ili i cingi tyoku da ama a nala yi a yain. ⁷ Kotsu i gbashika ameli tyoku da aza roku a le a yain wa. Tagarada u Kashilə u dana tə, “Ama yi a yan tə abiki a gbani kpam a dusuki a lyai kpam a soi. Aku a 'yangai a jei.” ⁸ Aza roku a le a yain tsishankala, adama a nala, ama azu kamanga n azu a tatsu (23,000) a

da a kuwai a asuvu a kain ka te. Kotsu tsu yain unyushi u cingi tyoku da a yain wa. ⁹ Kotsu tsu kondo Magono ma Zuba tyoku da a aza roku a le a yain wa, aku a'ali a kapusa le a wunusai. ¹⁰ Kpam kotsu i yain tsali tyoku da aza roku a le a yain wa, kpaci ili i'ya i zuwai Kashilà ka suki katsumate ka ukpà ka ne ka wuna le da gai la vi.

¹¹ Gbà ili i nala yi i gità tà tsàrà u woko tsu iryoci. A korongu tà i'ya tsàrà u woko tsu kuñari. Kpaci tsa rongo tà a a'ayin a da a'ari evu n ukotso. ¹² Va wundya baci vàri n ucira, vu kirana kotsu vu rukpà wa. ¹³ A'ayin a da baci Kashilà ka kondo vu, kotsu vu ciña an nala dem wa konduso ama da buwai. Kashilà ka tsu kàñà tà kazuwamgbani ka ne, kpam u tsu àṣàkà ukondo vi u wura ili i'ya va kpàdà ukawunku wa. A'ayin a ukondo, wa nakà vu tà ucira u da va fuda va kawunku u da, kpam Kashilà ka nakà vu tà ure u da va lya kaci ka ukondo vi.

¹⁴ Ama a và, adama a nala kotsu i suma ulyaka ameli kayala. ¹⁵ Edà aza a kakiri a da. Yawunsukai kaci ka de ko ili i'ya ma ciga n tonuko dà vi i mayun i'ya. ¹⁶ Tsu ciña baci a'ayin a da Asheku a lyai ilikulya i makorishi, tsu bidya baci mako tsu cikpai Kashilà, mpasa n Kawauwi n da tsa pece. Tsu golo baci burodi tsu takumai, ikyamba i Kawauwi i'ya tsàri upece. ¹⁷ Tsu pece baci burodi u te, tsu woko de la vi ikyamba i te, ko an u wokoi tsà tà ushani.

¹⁸ Ciñai n aza a Isara'ilà, ya dem reve tà an a yain udaràkpa a asudaràkpa, gbà aza da a takumai inyama yi a woko tà ili i te n udaràkpa vi.

19 Tonuko da ma tonuko dà an kameli ko ilikulya i'ya a yankai ameli udaràkpa i'ari n kalen wa.

20 Shegai tonuko da ma tonuko dà ili i'ya a dàramkpai ameli, ityoni i cingi i'ya a nàkai i'ya, Kashilà wa. Kpam ma ciga i woko ili i te n ityoni i cingi wa. **21** Ya so a mako ma Ashekuaku i doku i soi a mako ma ityoni i cingi wa. Ya lya Ilikulya i Ashekuaku i doku i lyai ilikulya i'ya a nekei ityoni i cingi wa. **22** Tsa ciga tsu zuwa Asheku malyon da? Tsa wundya tsà n ucira u da tsa 'yuwan Asheku bawu u yan tsu mavura?

Nakai Kashila karinga maco

23 Aza roku a de a dana ta, “Tsa fuda ta tsa yan gba ili i'ya tsa ciga!” Shegai n tonuko dà ili dem da ya lobono uyan wa. I dana ta, “Tsa fuda ta tsa yan ili i'ya tsa ciga!” Shegai n tonuko dà ili dem da ya ɓanga dà wa. **24** Kotsu vu zami ili i'ya ya lobono vu koshi wa. Vu zami dem ili i'ya ya lobono ama da a buwai.

25 Takumai inyama i'ya a ka dengishe a kuden. Kotsu i wecike ko a dàramkpa i'ya kameli wa, atakasuvu a de a ka rongo ta nà ndishi n shinga, **26** adama a da Tagaràda u Kashilà u dana ta, “Likimba u Asheku u da kabolo n ili i'ya i'ari pini a asuvu a ne gba.” [◊]

27 Aza da bawu a'ari Atoni a libana vu baci ulya ilikulya n ele, kpam va ciga vu yain nala, wala ba vu lyai ili i'ya dem a nàka vu. Kotsu vu wecike ko i'ari n mele wa. **28-29** Shegai uza roku u tonuko vu baci, “Ilikulya i na a neke ta i'ya a asu u kameli,” kotsu vu lyai ilikulya i nala yi wa, ko vu yawunsa

---

◊ **10:26** Ishp. 24:1.

baci unyushi u da wa, vu lyai i'ya wa. Adama a da uza da u tonuko vu vi u yawunsa taq unyushi u da vu lya baci i'ya.

Nida a ka kanggu mu uyan ili i'ya ma fuda ma yan adama a da ya zuwa uza roku unyushi? ³⁰ Ma cikpa baci Kashilaq adama a ilikulya aku n lyai i'ya, nida a ka gonuko mu uza u unyushi adama a da n lyai i'ya?

³¹ Va lya baci, ko va so, ko kpam va yan ili i roku, yan ili dem a ure da ya nakq Kashilaq tsupige. ³² Kotsu vu yain ili i roku i'ya ya zuwa aza a Yahuda, ko Awulawa, ko kpam Atoni a Kashilaq i woko le unyushi wa. ³³ Yanyi tyoku da n tsu yan. N matsaq taq n zuwa ya dem pana kayanyan a ili i'ya n yansai. N zama ili i'ya ya tuko mu ili i shinga wa, shegai ili i'ya i'ari i shinga a asu u ama, kotsu a tsaqra iwauwi.

11

¹ U kanq taq vu toni iryoci i va, tyoku da mpa n tonoi iryoci i Kawauwi.

Uwenishike a kaci ka ulya kayala

² N cikpala daq taq adama a da i tsu cibusa taq naq mpa maco, kpam n i toni uwenishike u da n tsu yanka daq.

³ Shegai n ciga taq i reve ili i na: Kawauwi kaq taq n ucira a kaci ka vali, vali wa taq n ucira a kaci ka uka, Kashilaq kpam kaq taq n ucira a kaci ka Kawauwi.

⁴ Vali da baci dem u palai kaci ka ne a'ayin a da wa yan kavasu ko wa dansa akani a Kashilaq, wa tuko taq Kawauwi uwono. ⁵ Uka da bawu u palai kaci ka ne a'ayin a da baci wa yan kavasu ko wa

dansa akani a Kashila, wa tuko tà vali u ne uwono. Uka u nala vi dere da wari n uka da a punai kaci adama a iryoci i uwono. ⁶ Nala wari, u 'yuwan baci ucaca diko she a kuruwa kenji ka ne gba. An u wokoi ili i uwono i'ya a asu u uka a kidasa yi baci kenji ko kpam a kuruwa yi ka, she u pala kaci ka ne. ⁷ Kashila ka yan tà a'ali tsara a rotso yi, a naka yi kpam karinga. Nala u wenike tà kotsu vali u kimba ili i roku a kaci ka ne wa. Kashila ka yan tà uka tsara u naka vali u ne karinga. ⁸ Kashila ka zuwa vali u kagita u wutà a asuvu a uka wa, shegai u zuwai uka u kagita u wutà a asuvu a vali. ⁹ Kashila ka yan vali adama a uka wa, shegai u yan tà uka adama a vali. ¹⁰ Adama a nala a da uka wa pala kaci ka ne tsara u wenike an wari a kere ka ucira u vali u ne, kpam n adama a atsumate a zuba.

¹¹ Tyoku da tsari utono Asheku, aka a'ari upeci n a'ali wa, a'ali kpam a'ari upeci n aka wa. ¹² Mayun da uka u kagita u wutai a asuvu a vali, aka kpam a matsai a'ali a da a buwai. Shegai Kashila ka ka yain ili gba. ¹³ Wecei kaci ka de, u gan uka u yain kavasu bawu u cacai diko a kaci ka ne? Ili i uwono i'ya wa? ¹⁴ Eda i wene tyoku da Kashila ka yain likimba wa, vali wa baci n kenji zakaka u tsu woko ili i uwono wa? ¹⁵ Shegai uka wa baci n kenji ka bululu ili i tsulobo i'ya. Kashila ka ka naka yi kenji nala tsara ka woko yi ili i upalaka. ¹⁶ Hal n gogo-na, ama roku a ka ciga tà a nanamgbana a ukuna u na vi, shegai ma dana tà atsu n a'uwa a Atoni a da a buwai kotsu tsu yan ili i roku kau wa.

Ulya u Ilikulya i Asheku

¹⁷ A'ayin a da i bolomgbonoi a asu u te, i tsu yan ili i shinga wa shegai i gono i yain i gbani. Adama a nala ma cikpala dã a uwenishike u da ma ciga n yanka dã gogo-na vi wa. ¹⁸ A kagitã, n pana tã a da a'ayin a da baci i bolomgbonoi i tsu pecene tã abon abon, kpam n wushuku tã n ukuna u roku u ili i na yi. ¹⁹ Malalã mã la wa, u kana tã i yain n abon kau-kau a asuvu a de, pini nala, ya dem u wene aza da a ka yan ili mai. ²⁰ A'ayin a da baci i bolomgbonoi, i tsu wundya tã Ilikulya i Asheku i'ya ya lya, shegai nala wari wa. ²¹ Adama a da a'ayin a da baci ya lya, i tsu yan tã maloko i wusanasa gbã ilikulya yi,aku aza roku a woko n kambulu. Aza roku gbãm hal a soi a gutukpa! ²² I'a n a'uwa a de asu u da ya lya kpam i soi wa? I goro kuwa ku Atoni ku Kashilã da? I ne aza a unambi uwono da? Ndyo u gain n tonuko dã? Ya wundya ma cikpala dã an ya yansa nala da? Ma cikpala dã wa, ko kenu!

²³ Asheku a nãkã mu tã uwenishike u da n wenishike dã: N kayin ka a nekei Asheku Yesu vi, u bidya tã burodi. ²⁴ U cikpa tã Kashilã adama a burodi vi, aku u jibãmgbanãsa i u da u danai, "Ikyamba i va i'ya na vi i'ya a nekei adama a de. Rongoi a uyansa nala kotsu i cibusa na mpa." ²⁵ Nala dem an a lyai ilikulya, aku u bidyai mako, u danai, "Mako ma na mi kazuwamgbani ka savu ka Kashilã ka, nala u wenike tã ukuna u maci u da a shamkpai a mpasa n va. A'ayin a da baci dem i soi a mako ma na mi, uyansa nala wa zuwa tã i ciãna mpa." ²⁶ I takuma baci burodi na kpam i soi a mako ma na, dansa da i'ari udansa Kawauwi ka kuwã tã. Rongoi udansa nala hal u gono.

²⁷ Adama a nala uza dà baci u takumai burodi u Asheku ko kpam u soi a mako ma ne a ure u da bawu wa nákà yi tsupige, u yan tà unyushi u cingi a ikyamba i Asheku nà mpasa n ne. ²⁸ Da gai i zuwai u gain i kondo ve kaci ka de kahu i takuma burodi ko kpam i soi a mako ma ne mi. ²⁹ Kpací i reve baci kalen ka ikyamba i Asheku wa, aku i takumai burodi ko kpam i soi a mako ma ne, kaci ka de ka ya ronuko ukida u ugana. ³⁰ Ili i'ya i zuwai aza roku a de ushani a'ari nà mbàlà kpam bawu ucira u ikyamba dà gai là vi, hal aza roku gbàm a kuwài. ³¹ Tsa gità baci ve tsa kondo kaci ka tsunu, Kashilà ka yanka tsu afada wa. ³² Shegai Asheku a tsu yan tsu tà mavura u lapula tsu, tsàrà a makorishi a wacinsa tsu wa, a'ayin a dà baci a ka wacinsa likimba.

³³ Adama a nala ama a và, a'ayin a dà baci i bolomgbonoi tsàrà i lyai Ilikulya i Asheku, kotsu i vanamgbana. ³⁴ Kpam aza roku a de a'à baci n kambulu, gitài ve i lyai ilikulya a kuwa, tsàrà a'ayin a dà baci ya lya kabolo i ronuko kaci ka de kadamat à asu u Kashilà wa.

Ma tonuko dà tà ili i'ya ya yan a ukuna u roku n tuwà baci.

12

Kune icun kau-kau ku Kulu Keri

¹ Ama a và, gogo-na ma koronku dà tà a kaci ka kune ku Kulu Keri ku tsu nákàsà ya dem icun kau-kau a asuvu a tsunu.

Ma ciga dà tà i reve ukuna u maci a kaci ka le. ² Ma ciga tà i ciña kahu i woko Atoni a Asheku, a tono tà n àdà a ure u dà bawu u gain tsàrà i

gbashika ameli a da bawu a ka dansa. ³ Ma ciga tą i reve uza u dana baci, “Yesu uza u uną u cingi da!” Kulu Keri ku Kashilą ku tono n vuma u nala vi wa. Kpam uza u dana baci, “Yesu Asheku a da!” Kulu Keri ka koshi ku zuwa yi u dana nala.

⁴ Kune ka pini icun kau-kau, shegai Kulu ku te ka ku tsu neke ka. ⁵ Ire i'ya pini ushani i uyan tsugbashi, shegai gbą tsunu Asheku a te a da tsa gbashika. ⁶ Ama a tsu fuda tą a yain icun manyan kau-kau, shegai Kashilą ka te ki ka tsu nąką ya dem ucira u yain manyan nala.

⁷ Kulu ku tsu wenike tą kaci ka ne a asu u Katoni dem, ku nąką yi baci manyan ma ma ɓąngą Atoni gbą. ⁸ Kulu ku Kashilą ku tsu nąką tą uza ucira u uyan adooki n kakiri. Kulu ku te ki ka kpam ku tsu nąką uza roku ucira u yain kadyanshi ka kąri ushadangi n ureve. ⁹ Kulu ku te ki ka kpam ku tsu nąką vuma upityanangu u pige. Ku nąką kpam uza roku ucira u tąnaṣą ama. ¹⁰ Ku nąką uza u na ucira u uyan ikunesavu, uza u nide kpam u nąką yi ucira u kubari ku akani a Kashilą. Ku nąką kpam uza roku ucira u utakpana ili i'ya i wutąi a asu u Kashilą n i'ya bawu i wutąi a asu u Kashila. Kulu Keri ka ku tsu nąką uza roku ucira u uyan kadyanshi n aletsu a roku. Ku nąką kpam uza roku ucira u todugbuso ili i'ya a dansai n aletsu a roku yi. ¹¹ Kulu Keri ku te ku nala ki ka koshi ku tsu nąką kune ku nala ki gbą. Aya u tsu yawunsa ko kune ku eni ka ya dem wa tsąra.

Ikyamba i Kawauwi n apashi a ne

¹² Ikyamba i vuma ili i te i'ya, shegai i'ą tą n apashi ushani. Ko an u wokoi apashi a da pini

ushani a ikyamba a da a bolomgbonoi a wokoi ikyamba i te. Ikyamba i Kawauwi dem nala i'ari. ¹³ Aza roku a tsunu aza a Yahuda a da, aza roku kpam Awulawa. Aza roku a tsunu agbashi a da, aza roku kpam agbashi a da wa. Shegai Kulu Keri ku lyubugu tsu t̄a ku gonuko tsu kapashi ka ikyamba i Kawauwi. Gb̄a tsunu Kulu ku te ka tsu wushai.

¹⁴ Mayun da, ikyamba i'q t̄a n apashi kau-kau, kapashi ka te ka wa. ¹⁵ Kune ku dana baci, "Mpa ma a kapashi ka ikyamba wa, kpaci mpa kukere ku wa," nala u kāngu yi u woko a kapashi ka ikyamba da? ¹⁶ Kutsuvu ku dana baci, "Mpa ma a kapashi ka ikyamba wa, kpaci kutsuvu ka koshi m̄ari mpa keshi ka wa," nala u kāngu yi u woko a kapashi ka ikyamba da? ¹⁷ A da baci ikyamba gb̄a keshi ka, nida ya pana? Kpam a da baci ikyamba gb̄a kutsuvu ka, nida wa tsukpa magulani? ¹⁸ Shegai Kashil̄a ka yan t̄a ikyamba i tsunu n apashi ushani, kpam u zuwa t̄a kapashi dem asu u da wa ciga ka. ¹⁹ A'ari a da baci gb̄a apashi a ikyamba kapashi ka te ka koshi, i'ari ya woko ikyamba wa. ²⁰ Mayun da, apashi a da pini ushani, shegai ikyamba i te i'ya.

²¹ Wa yan wa keshi ka tonuko kukere, "Vari n kalen wa!" Ko kaci ka tonuko a'ene, "I'ari n kalen wa!" ²² Wa yan nala wa! Apashi a ikyamba a da tsa wundya yavu a'q n ucira wa vi, a da a lakai kalen cika. ²³ Apashi a roku a da pini a ikyamba i tsunu a da tsu wenei yavu a'ari n kalen cika wa, shegai tsu la t̄a ukirana n a da cika. Tsu tsu pala t̄a apashi a ikyamba i tsunu i'ya bawu tsa ciga a wene, ²⁴ shegai tsu tsu asak̄a t̄a a roku bawu tsu

palai. Kashilà ka fobuso t̄ ikyamba i tsunu tyoku da gbam apashi a da tsu wenei yavu a'ari n kallen wa a da a wokoi n kallen cika. ²⁵ U yan t̄ nala tsarà u zuwa gbà apashi a ikyamba a yain manyan kabolo derere, kapashi dem ka kirana n atoku. ²⁶ Kapashi ka ikyamba ka te ka pana baci ikyamba, apashi a da a buwai dem a ka pana t̄ ikyamba n eyi. A nàkà baci kapashi ka te tsupige, a da a buwai gbà a ka zànganà t̄ kabolo n eyi.

²⁷ Gbà de kabolo, ikyamba i Kawauwi i'ya i'ari. Ya dem kapashi ka ikyamba ka ne ka. ²⁸ Aza roku a da na aza da Kashilà ka zuwai a ikyamba i Kawauwi: aza a kagita asuki a da, aza a ire ntsumate, aku aza a tatsu awenishiki. Kashilà ka zuwai kpam aza a uyansa ikunesavu, n aza da a'ari n ucira u utanàṣà ama. U zuwai kpam aza da a tsu ɓangàṣà atoku, n aza a utono n ama. U zuwa t̄ kpam dem aza a uyan kadyanshi n alestu a roku. ²⁹ Ya dem da wàri kasuki? Ya dem da u tsu dansa akani a Kashilà? Gbà da ama a'ari awenishiki? Ya dem da wàri n ucira u da wa yan ikunesavu? Mayun tani nala wa. ³⁰ Ya dem da wàri n ucira u da wa t̄anàṣà ama? Kashilà ka nàkà gbà tsunu ucira u da tsa fuda tsa dansa n alestu kau-kau? Ya dem da wa fuda wa toðugbuso ili i'ya a dansai n alestu a roku? Mayun tani nala wa. ³¹ Shegai i zuwa maluwa i tsarà kune ka ku lai tsulobo.

Gogo-na ma tonuko dà t̄ ili i roku i'ya i lakai gba.

13

Uciga

¹ N dansa baci n aletsu a ama, ko kpam n kaletsu ka atsumate a zuba, shegai bawu ma ciga ama, kadyanshi ka v̄a ka rotso t̄a mawur̄a ma ulapa u urim,* ko kpam mawur̄a ma kalingi. ² Kulu ku nāk̄a mu baci ucira u da ma dansa akani a Kashila, shegai bawu ma ciga ama, mpa ili i roku i'ya wa. Nala kpam ma fuda baci ma reve ili hal dem n ili i'ya i'ari usokongi, kpam bawu ma ciga ama, n woko ili i roku wa. Nala dem wa woko m̄a baci n upityanangu u da ma tonuko masasa ma 'yānḡa ma gono a asu u roku. ³ Ko n nāk̄a baci aza a unambi gba ili i'ya m̄ari n i'ya, kpam ko n neke baci ikyamba i v̄a udarakpa u urunukpa, n ciga baci ama wa, u woko mu t̄a ili i gbani.

⁴ Uciga w̄a t̄a n ahankuri n tsulobo. Uciga wari n malyon wa. Uciga u tsu dansa n arādī wa. U tsu bidiga kaci ka ne tsupige wa. ⁵ U tsu dansa tsārā u nusuka ama wa. U tsu mātsa u tsārak̄a kaci ka ne ili maco wa. U tsu yan maloko ma uyan upan wa. U tsu ciba n unyushi u da ama roku a yanka yi wa. ⁶ U tsu yan mazānḡa a'ayin a da ukuna u cingi u gitai wa, shegai u tsu yan t̄a mazānḡa a'ayin a da ukuna u mayun u wutai a kateshe. ⁷ Uciga u tsu kotso wa, u tsu əsāk̄a uwushukusu wa, w̄a t̄a nuzuwa u uma maco, kpam u tsu kawunku t̄a maco.

⁸ Uciga u tsu ərāk̄pa t̄a hal ubana. Kune ku kadyanshi ka akani a Kashil̄a ka kotso t̄a. Kune

---

* **13:1** A tsu yan t̄a manyan n ili i na yi a asu u ulyaka ameli kayala. Kacan ka a tsu rongo uyansa ka tsu nāk̄a Kashil̄a ka maci tsupige wa. Nala kpam dem, uza roku u yan baci kadyanshi n aletsu a roku bawu u ɓānḡai kuwa ku Atoni, k̄a t̄a tyoku u kacan ka ulyaka ameli kayala kpaci ka nāk̄a Kashil̄a ka maci tsupige wa.

ku kadyanshi n aletsu a roku ka kotso taq. Kune ku ureve dem ka kotso taq. ⁹⁻¹⁰ Kpací kune ku tsunu ku ureve n ucira u udansa akani a Kashilà ku shadangu wa; shegai a'ayin a da baci u da wari ushadangi u tuwai, pini nala, u da bawu wari ushadangi vi wa woko u gbani. ¹¹ An mari maku, n dansa taq tyoku u maku, n yawunsa taq tyoku u maku, n yansa taq kaco tyoku u maku. An n gbonguroi, aku n asakai uyansa tyoku da maku ma tsu yansa. ¹² A'ayin a na, an tsa wenishe ili i Kashilà, tsu wene i'ya sarara wa, tyoku da vu tsu wene kaci ka vunu vu webele baci madubu ma mari dusu. A'ayin a ka tuwaq taq a da tsa wene Kashilà a'eshi a'eshi. Gogo-na ureve u vaq kenu da wari, shegai a'ayin a nala yi ma koruso taq ma reve ili gba, tyoku da Kashilà ka reve mu gba gba.

¹³ Ili i tatsu i'ya pini i'ya ya bàràkpa: upityanangu, nuzuwa u uma, n uciga, kpam i pige a asuvu a le i'ya uciga.

14

Kulu Keri n kune

¹ Yanyi gba ili i'ya ya yan i cigi atoku a de. Kpam dem i yain n maluwa ma uwusha kune ushani ka Kulu Keri ku tsu náka da, kpam kune ka ku lakai ka ku udansa akani a Kashilà. ² Aza da a tsu dansa n aletsu kau-kau a tsu dansa n ama da bawu a ka pana wa, shegai n Kashilà uza da u tsu panaka le. A tsu dansa taq ukuna u maci u da wari usokongi n ucira u Kulu Keri. ³ Shegai aza da a tsu dansa akani a Kashilà a tsu dansa taq n ama tsára a ɓanga le, a gbamatangu le, kpam a tanàsà le atakasuvu. ⁴ Aza da a tsu dansa n aletsu kau-kau kaci ka le ka

koshi a tsu ɓangɑ, shegai aza da a tsu dansa akani a Kashilɑ a tsu ɓangɑ tɑ kuwa ku Atoni gbɑ. ⁵ N dana tɑ, wa lobono dɑ tɑ i dansa n aletsu kau-kau gbɑ de, kpam wa la tɑ tsulobo gbɑ de i'ɑri i fuda i dansa akani a Kashilɑ. Kune ku udansa akani a Kashilɑ ku la tɑ ka udansa n aletsu kau-kau kalen. Kune ku aletsu ki she a tsɑrɑ uza da wa fuda wa todugbuso kalen ka aletsu ki dɑ ka ɓangɑ gbɑ kuwa ku Atoni.

⁶ Ama a vɑ, n tuwɑ baci ara de n dansai n aletsu kau-kau, nida nala wa ɓangɑ dɑ? Nala wa ɓangɑ dɑ wa, ko kenu. Shegai n tonuko dɑ baci ili i'ya Kashilɑ ka wenike mu, ko n tonuko dɑ kpam ili i ureve, ko akani a da Kashilɑ ka ciga mu n dansa, ko uwenishike. ⁷ Ili i'ya a tsu fulusɑ tyoku u ubgalí ko kpam i'ya a tsu keme tyoku u molo ili i'ya bawu i'ɑri n uma, uza wa reve ushipa vi wa she kakemi ki ka keme karara. ⁸ Kavana ka ka tsu tono n asoje ka shikɑ baci mai wa, nida asoje yi a ka fobuso? ⁹ Nala dem uza wa fuda wa reve ili i'ya va dansa wa, she vu dansa karara. Nala baci wa, n uwule u da koshi va dansa. ¹⁰ Aletsu a da pini icun kau-kau a likimba, kpam kaletsu kɑ la ka bawu kɑri n kalen wa. ¹¹ Uza wa dansa baci n kaletsu ka bawu n panai, n tsu woko tɑ kamoci. ¹² Ya ciga baci kune ku Kulu, foloi Kashilɑ ka nákɑ dɑ ka ka ɓangɑ gbɑ kuwa ku Atoni.

¹³ Uza da baci wɑri n kune ku kadyanshi n aletsu kau-kau, u yain kavasu ka wa tsɑrɑ kune ka wa fuda wa todugbuso ili i'ya wa dansa. ¹⁴ Kpací n yan baci kavasu n aletsu kau-kau, kulu ku vɑ ka ka yan kavasu ki, shegai n reve ili i'ya ma dansa wa. ¹⁵ Ndya ma yan? Ma yan tɑ i'ya gbɑ. Ma yan tɑ kavasu a kulu, kpam ma yan tɑ kavasu n

kadyanshi ka n revei. Ma shipa tā a kulu, kpam ma shipa tā n kadyanshi ka n revei. ¹⁶ I bolomgbono baci ya cikpala Kashilañ n kulu ku de, ama roku a ka reve wa. A reve baci ili i'ya ya tono wa, niña a ka reve a wushuku, “Ami”? ¹⁷ Vu cikpala tā Kashilañ mai, shegai nala u banga uza roku wa.

¹⁸ N cikpa tā Kashilañ an ma fuda ma dansa n aletsu kau-kau ushani n la daq. ¹⁹ Shegai tsu bolomgbono baci ulyaka Kashilañ kayala, n da u laka tā tsulobo n dansa idani i tawun i'ya ama a panai, n u da ma dansa idani azu kupa (10,000) n aletsu kau-kau.

²⁰ Ama a vä, asakai uyawunsa tyoku da mmuku n tsu yawunsa. Wokoi tyoku u ibabä i'ya bawu a yain ili i cingi. Kpam i woko aza da a kuwai a uyawunsa u de. ²¹ A korongu tā a Tagarada u Kashilañ:

“Magono ma Zuba ma dana tā,
 ‘Ma dansa tā n ama a vä n aletsu kau-kau
 a da amoci a ka fuda a dansa.
 Shegai gba n nala a ka panäka mu wa.’ ”

²² Kune ku kadyanshi n aletsu kau-kau iryoci i'ya adama a aza da bawu a'ari Atoni, shegai Atoni wa. Kune ku udansa akani a Kashilañ ka banga tā Atoni, shegai aza da bawu a'ari Atoni wa. ²³ Ko n nala, aza da bawu a'ari Atoni ko kpam aza da bawu a revei ili i na yi, a'q baci kabolo n qad asu u da i bolomgbonoi vi, a panai ili i'ya ya tono n aletsu kau-kau, a ka yawunsa tā yavu ijan i'ya daq. ²⁴ Shegai ama a nala yi a pana baci ya dem wa dansa kadyanshi ka Kashilañ, a ka reve tā ele aza a unyushi a da, kpam i'ya a panai vi ya yanka le tā afada. ²⁵ A ka dansa tā ili i'ya i'ari usokongi a

atakasuvu a le. Aku a kudangu a lyaka Kashila kayala, a dana, “Mayun da Kashila kà tà kabolo n ama a na yi.”

Yanyi ikuna mai a a'ayin a ulya kayala

²⁶ Aje a va, a'ayin a da baci i bolomgbonoi ya lya kayala, u kàna tà i yain ili adama a da wa lobono uza da baci dem wàri pini. Nala wàri uza roku u shipa baci, ko wa wenishike, ko u dansa ili i'ya Kashila ka danai, ko u dansa n aletsu kau-kau, ko u todugbo ili i'ya vuma vi u danai. ²⁷ I bolomgbono baci, ya fuda tà ya asjonka uza roku u dansa n aletsu kau-kau, ko ama a re, shegai kotsu a lai ama a tatsu wa. A dansa uza u te uza u te, aku uza roku u todugbo ili i'ya a ka dansa. ²⁸ Shegai uza wà baci la wa todugbo wa, u kàna tà uza da wa dansa n aletsu kau-kau vi u pada, aku u dansa n kaci ka ne n Kashila koshi.

²⁹ asjonka ama a re ko ama a tatsu a dansa akani a Kashila, aku ama da a buwai a kondo udyanshi vi ko wà mai. ³⁰ Shegai uza roku wa dansa baci akani a Kashila, aku Kashila ka wenikei uza roku ili i roku, uza da wa dansa akani yi she u shamgba ve u asjonka uza u nide vi u dansa. ³¹ asjonka uza u te uza u te u dansa, tsàrà gba de i rotsongusu ili i roku i tsàrà ubgamatangu. ³² Ama da a tsu dansa akani a Kashila a tsu fuda tà a kàna kaci ka le a asjonka aza roku a dansa. ³³ Kashila ka ciga tà ama a yain ili i ndishi n shinga n a tonomgboni, shegai kaberikete wa.

A'ayin a da baci ama a Kashila a bolomgbonoi ulya kayala, ³⁴ aka she a pada bini. Kotsu i asjonka le a dansa wa, adama a da Mele ma dana tà aka a ka woko tà aza da a ka gorimuko ama. ³⁵ Ili i'a

baci pini i'ya a ka ciga a reve, she a weci a'ali a le a gono baci kuwa. Ili i uwono i'ya aka a dansa a asu u kabolo.

³⁶ Kadyanshi ka Kashilà ara ñe ña ka gitai wa, kpam ara de ña koshi ka rawai wa. ³⁷ Va wundaya baci kaci ka vunu avu uza u udansa akani a Kashilà ña, ko kpam varì n kune ku Kulu, va reve ta korongu ña ma korongu ili i'ya Asheku a tonuko mu n koronku ña. ³⁸ Adama a nala, kotsu i panàka uza ña bawu u panàkai ili i'ya n korongi wa.

³⁹ Ama a va, i yain n maluwa ma udansa akani a Kashilà, shegai kotsu i kangu uza ña wa dansa n aletsu kau-kau wa. ⁴⁰ Gbà ili i'ya baci dem ya yan, i yain i'ya a ure u ña u lobonoi kpam i tonomgbonoi mai.

15

U'yanga u Kawauwi a ukpa

¹ Ama a va, gogo-na ma ciga ta n cibunga ña n Kadyanshi ka Shinga ka n yanka ña kubari caupa. I wusha ta ka, n upityanangu u ña i'ari n u ña gogo-na, i shamkpa ta Kadyanshi ka Shinga ka nala ki. ² Kpam Kadyanshi ka Shinga ka na ki ka ka wauwa ña i lya baci kapala n uwushukusu n ili i'ya n tonuko ña. I yan baci nala wa, upityanangu u de u gbani u ña.

³ N tonuko ña ta ili i'ya a tonuko mu. Ukuna u ña u lai kalen u ña na: Kawauwi ka kuwà ta adama a unyushi u cingi u tsunu, tyoku ña Tagaràda u Kashilà u danai. ⁴ A cidangu yi ta, an a yain a'ayin a tatsu, aku a 'yangasa yi n uma, tyoku ña Tagaràda u Kashilà u danai. ⁵ U wenike ta kaci ka

ne ara Bituru, aku u wenikei kaci ka ne a asu u Ku-panamere. ⁶ An nala wurai, aku u wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne a da a lai amangatawantawun (500) a asu u te. Ama ushani a asuvu a aza da a wene yi aza roku a buwa tā n uma, shegai aza a roku a kuwusaq de. ⁷ Aku u wenikei kaci ka ne ara Yakubu, pini nala, u wenikei kaci ka ne a asu u asuki yi gbaq. ⁸ A makorishi, aku u wenikei kaci ka ne ara vā, mpa uza da gbam a matsai a a'ayin a da bawu a gain a matsa mu.

⁹ Gbq asuki a nala yi a la mu tā. Mpa n rātsa a isq mu kasuki wa, kpaci n yanka tā kuwa ku Atoni a Kashilā mavura. ¹⁰ Shegai ukuna u shinga u Kashilā u da u gonuko mu ili i'ya mari, kpam ukuna u shinga u ne utuwā ara vā ili i gbani i'ya wa. N matsai n yain manyan hal n lai gbaq asuki a da a buwai, shegai mayun da, ukuna u shinga u Kashilā u da u yain manyan mi, mpa wa. ¹¹ Adama a nala, n yanka dā baci kubari ko kpam kasuki ka roku a asuvu a le ka yanka dā kubari, gbaq ili i te i'ya tsu yain, kpam ili i'ya i wushuki i'ya.

U'yanga u akushe

¹² Tsu yan baci kubari ku a 'yংgasai Kawauwi a ukpaq, nida aza roku a de a ka dana akushe a ka 'yংga a gono n uma wa? ¹³ Nala mayun da baci, wa wenike la vi de a 'yংgasq Kawauwi wa. ¹⁴ Kpam a 'yangasq baci Kawauwi wa, kubari ku tsunu ku gbani ka, kpam upityanangu u de u gbani u da. ¹⁵⁻¹⁶ A 'yংgasq baci akushe a gonoi n uma wa, Kashila ka 'yংgasq Kawauwi wa. Shegai tsu dana tā Kashila ka 'yংgasq tā Kawauwi. Adama a nala a 'yংgasq baci akushe wa, u woko la vi

de kabən ka tsa yansa. ¹⁷ Kpam a 'yangasə baci Kawauwi wa, upityanangu u de u gbani u da, kpam i'q tə a asuvu a unyushi u cingi u de. ¹⁸ Nala mayun da baci, ama da a kuwai cina a zuwa de upityanangu u le ara ne, a ka yan le de mavura. ¹⁹ Tsu wushuku baci n Kawauwi ka wauwa tsu a uma u naħa bamu n uma u da wa tuwə, u gan tə ama a pana tsu asuvayali kapala n ama da a buwai.

Tyoku da a ka 'yangasə akushe

²⁰ Shegai ukuna u mayun vi u da a 'yangasə tə Kawauwi a ukpa, aya gbam kagitə ka u'yanga asuvu aza da a ka 'yangasə a gono n uma. ²¹⁻²² Gba ama a kuwə tə adama a ili i'ya vuma u te u yain, Adəmu da tuko tsu ukpa gbə tsunu. Nala dem a 'yangasəi ama a ukpa adama a ili i'ya vuma u te u yain. Kawauwi ka ka tuko tsu uma gbə tsunu. ²³ Shegai a ka 'yangasə tə ya dem utonomgboni. Kawauwi ka a gitai u'yangasə, a'ayin a da baci Kawauwi ka gonoi, a ka 'yangasə tə ama a ne gba. ²⁴ Nala u wura baci, aku makorishi ma likimba ma tuwə. Kawauwi ka wacinsa tə gbə atokulalu a ne icun kau-kau, aku u gonuko Kashilə Tata tsugono. ²⁵ Kpaci u kənə tə Kawauwi ka lyai tsugono hal u shiləkənə n atokulalu a ne gba, aku u zuwa le a kere ka adeshikpetsu a ne. ²⁶ Kpam utokulalu u makorishi u da wa wacinsa u da ukpa. ²⁷ An Tagarəda u Kashilə u danai Kashilə ka uka tə ili dem a kere ka ucira u Kawauwi, a isə pini Kashilə wa. Kpaci aya u ukai gba ili a ucira u Kawauwi. ²⁸ Aku u lya baci kaci ka ili gba, Maku mi ma zuwa tə kaci ka ne a kere ka Kashilə, uza da u zuwai ili

gba a kere ka ne. Aku Kashilà ka lyai tsugono tsu ili gba.

²⁹ Nida ukuna u ama da a lyubugi adama a da a ka bɔ̄ngɔ̄ akushe? Ndyo kalen ka uyan nala? A ka 'yangasa baci akushe wa, niða a ka lyubugusu ama adama a le?

³⁰ A ka 'yangasa baci akushe wa gba gba, niða tsa zuwa kaci ka tsunu evu n ukpa a'ayin dem?

³¹ Ama a va, mayun n tonuko ða, n tsu yan tɔ̄ evu n ukpa kain dem. N tsu lapa tɔ̄ makamba adama a ili i'ya Yesu Kawauwi Asheku a tsunu u yain ara ðe, kpam ukuna u na vi dem mayun ða. ³² A ka 'yangasa baci akushe wa, ili i shinga i eni i'ya mu n shilakɔ̄nɔ̄ baci n aza a Afisu aza ða a'ari nnama n cingi? Ama a tsu dansa tɔ̄, cinda nala,

"Asakà tsu lyai kpam tsu soi,
kpaci nakpan tsa kuwa tɔ̄."

³³ Kotsu i ɔ̄sakà ama a yinsa ða wa. A dana tɔ̄, "Aje a cingi a ka nangasa tɔ̄ ahali a shinga a vunu."

³⁴ Gonukoi uyawunsa u ðe a ili i'ya i'ari i shinga, kpam i ɔ̄sakà uyansa unyushi u cingi. Panai uwono an aza roku a de bawu a revei Kashila.

A'ayin a ða a ka 'yangasa tsu a ukpa

³⁵ Uza roku wa wecike tɔ̄, "Nida a ka 'yangasa akushe a gono n uma? Icun i ikyamba i eni i'ya a ka yan n i'ya?" ³⁶ Keci ka utengeshi ka nala vi. Vu ce baci icun a iyamba, i tsu wutɔ̄ wa she i kuwa ve. ³⁷ Kpam ili i'ya vu cei a iyamba yi i'ya avuku a ða a ka gbonguro vi wa, shegai icun i ekpi i ilya yi ko kpam icun i roku kau i'ya vu cei. ³⁸ Kashila ka nãkà tɔ̄ icun i nala yi ikyamba i'ya u ðangasaka yi. Icun dem i tsu gbonguro tɔ̄ a icun i avuku a ne.

³⁹ Ikyamba i icun i ili i'ya i'ari n uma i'q t̄ icun kau-kau. Ama a'q t̄ n icun i ikyamba i le. Nnama kpam n i le. Nnu n adan ya dem n i ne. ⁴⁰ Ikyamba i'ya pini a zuba, ikyamba i'ya kpam pini a likimba. Tsulobo tsu ikyamba i zuba tsq t̄ kau n tsulobo tsu ikyamba i likimba. ⁴¹ Kaara k̄ t̄ n tsulobo tsu ne, uwoto w̄ t̄ n tsulobo tsu ne, atala kpam n tsulobo tsu le kau; a asuvu a atala yi gb̄m tsulobo tsu takpana t̄.

⁴² Nala wa woko a ka 'yangas̄ baci akushe a gono n uma. Ikyamba i tsunu i'ya i kuwai i shamai vi, ya woko t̄ kau a 'yangas̄ baci i'ya, kpaci a'ayin a nala yi ya doku ya kuwa wa. ⁴³ A cidangu baci ikyamba i tsunu, i tsu lobono wa kpam bawu ucira. A ka 'yangas̄ baci i'ya ya lobono t̄ kpam n ucira. ⁴⁴ Gogo-na ikyamba i kayala, i'ya tsa wene i'ya, shegai a 'yangas̄ baci i'ya, ya woko t̄ ikyamba i'ya Kulu Keri ka n̄q̄k̄ uma.

Mayun da ikyamba i kayala i'ya pini, kpam ikyamba i'ya Kulu Keri ka n̄q̄k̄ uma i'ya pini. ⁴⁵ Tagarada u Kashila u dana t̄, "Vuma u kagita Ad̄amu u wusha t̄ uma." Vuma u makorishi; wata, Kawauwi, u woko t̄ kulu ka ka n̄q̄k̄ uma. ⁴⁶ Ili i'ya i gitai utuw̄ i'ya ikyamba i kayala, aku ikyamba i kulu i tonoi a kucin̄. ⁴⁷ Kashila ka kenei kayala a iyamba aku u yain vuma u kagita Ad̄amu. Ucun u vuma u ire vi a zuba da u wutai. ⁴⁸ Ya dem a likimba w̄ t̄ n ikyamba tyoku u Adamu. Kpam ya dem a zuba w̄ t̄ n ikyamba tyoku u uza da u wutai a zuba. ⁴⁹ Gogo-na naha tyoku da ātsu tsari tyoku u Ad̄amu da, vuma u iyamb̄a, nala dem kain ka roku tsa woko tyoku u Kawauwi, vuma u zuba.

⁵⁰ Ama a v̄, ma ciga d̄a t̄ i reve ikyamba i tsunu

i na i'ya i'ari n inyama nã mpasa ya shama tã. Nala u wenike tã ya uwa a tsugono tsu Kashilã tsa bawu tsãri n utyoku wa. ⁵¹⁻⁵² Gogo-na ma wenike dã tã ili i usokongi i'ya Kashilã ka wenike tsu: Aza roku a tsunu a ka kuwã wa, shegai a fulã baci kavana ka makorishi, Kashilã ka savada tsu tã gba n uyan u a'eshi rapu, hal u lai gbam uwura u ili bal. Kpaci a fulã baci kavana, a ka 'yangasã tã akushe, kpam a ka doku a ka kuwã wa, pini nala, gba tsunu tsa wusha tã ikyamba i savu. ⁵³ Kpaci ikyamba i kayala i tsunu i'ya i tsu kuwã kpam i shama, a ka savada tã i'ya a gonuko i'ya ikyamba i zuba i'ya bawu ya kuwã. ⁵⁴ A'ayin a da baci nala gitai, kpam a savadai ikyamba i kayala i tsunu i'ya ya kuwã, a gonukoi i'ya ikyamba i zuba i'ya bawu ya kuwã, aku a makorishi Tagarãda u Kashilã u woko mayun:

“A wacinsa de ukpa! Ulya u kaci a ukpa u shadangu de!”

⁵⁵ “Nte asu u da ukpa u lyai kaci vi?

Nte kpam matadatsu ma ukpa ma ma tsu zuwa mbala mi?”

⁵⁶ Unyushi u cingi u da u tsu zuwa ukpa u tsara ucira u utuko mbala, kpam ucira u unyushi u cingi Mele ma. ⁵⁷ Shegai tsu cikpa tã Kashilã an u asarai Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u nañka tsu ulya u kaci a ukpa.

⁵⁸ Ama a va aza da ma ciga, adama a da Kashila ka yain nala, shamgbai n ucira. Kotsu i asarai ili i roku i gbada da hal i loko da wa. Zuwai kaci ka de i woko ayain a manyan maco a'ayin a da baci ya yan manyan ma Asheku, kpaci i reve tã manyan ma ya yan adama a Asheku ma gbani ma wa.

16

Uwushika ama a Kashila kune

¹ A'ayin a da baci ya wushika ama a Kashila kune, kotsu i yain tyoku da n tonukoi a'uwa a Atoni a da a'ari a Galatiya. ² Kain ka kagita ka a'ayin a shindere dem u kana tā i fobo ikebe i roku a ikengi a ili i'ya i tsarai. Zuwai i'ya adama a kune. I yan baci nala, ya rongo ubana n i goni tsara i wushi i'ya a'ayin a da baci n rawai wa. ³ Dangasai Atoni a roku a bidya ikebe yi ubana a Urishelima. N rawa baci ma naķa le tā ukanicorongi u da wa wenike an i wushuki n ele. ⁴ U lobono baci n bana dem, tsa yan tā nwalu mi kabolo.

Ili i'ya Bulus wa ciga u yain

⁵ Ma kyawunsa baci a Masidaniya, ma bana tā n kondo dā. ⁶ Gaawan ma dusuku tā n ądā a'ayin a re, ko gbam hal ubana makorishi ma a'ayin a kutanu. Aku i ɓanga mu n kana ure ubana asu u da dem ma bana. ⁷ N rawa baci ara de gogo, ma ɓarakpa wa. Wari wa laka mu tā n ɓarakpa a ure kahu n rawa ara de, tsara n tuwa baci n ɓarakpa n ądā Asheku a wushuku baci. ⁸ Shegai ma shamgba tā pini na a Afisu hal Abiki a Kain ka Amangarenkupa tā wura. ⁹ Kpaci a kukpunka mu tā ure u pige u uyan manyan ma shinga, kpam ama ushani a ka nakasa tā kaci, ko an u wokoi aza roku ushani a ka yan tā tsilala n ątsu.

¹⁰ A'ayin a da baci Timoti rawai, wusha ni mai. Wa yan tā manyan ma Asheku tyoku u va. ¹¹ Kotsu i asakā uza roku u goro yi wa. Naķa ni una u shinga u de kpam i ɓanga yi u kana ure wa gono

baci utuwà ara và. Ma vana yi tà n aza roku a gono.

¹² Gogo-na, a ukuna u utoku u tsunu Apolo. N tonuko yi tà u bolomgbono n atoku a'ayin a da baci a ka tuwà dà ukondo, shegai u ciga u yain nala a'ayin a na wa. U tsà baci kabala, wa bana tà.

Bulus kotsoi ukankorongi u ne

¹³ Rongoi ufobusi. Kanai upityanangu u de gbam-gbam. Kotsu i pana uwonvo wa. Yanyi ucira. ¹⁴ Yanyi manyan ma de gba n uciga.

¹⁵ I reve tà Isitifanu n aza a kuwa a ne alya a gitai a wokoi Atoni a Akataya, kpam a neke tà kaci ka le tsàra a gbashika ama a Kashilaà. Ama a và ma folo dà, ¹⁶ i toni ama a na n aza da a'ari tyoku u le i yain manyan n ele i panàka le. ¹⁷ N pana tà kayanyan an n wenei Isitifanu, n Faratunata, n Akaiku. A bàngà mu tà adama a da bawu i'ari pini. ¹⁸ A gbamatangu mu tà cika, n reve tà dem nala a yanka dà. Kpam u kànà tà i nàkà icun i ama a nala yi tsupige.

¹⁹ A'uwa a Atoni a da a'ari pini na a uyamba u Asiya a ka sukunku dà tà idyani i le.

Akila n Bilikisu kabolo n ama a Kashilaà a da a tsu gawunsusa a kuwa ku le, a ka sukunku dà tà idyani i le a asuvu a kala ka Asheku.

²⁰ Gba Atoni a Asheku a ka sukunku dà tà idyani i le.

Danàsai atoku a de mai.

²¹ Mpa Bulus uza da korongi idyani i na yi n kukere ku và.

²² N yan tà kavasu Kashilaà ka yanka uza da baci dem bawu wa ciga Asheku unaà. Kpam àsàkà Asheku a tuwà gogo.

²³ Asákà ukuna u shinga u Asheku Yesu u rongo
n ada.

²⁴ Ma ciga tą gba uza ḍa wári uza u Yesu
Kawauwi.

Kazuwamgbani ka savu n Tsikimba n abon a da a dangasai a kazuwamgbani ka cau New Testament in Tsikimba (NI:kdl:Tsikimba)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsikimba

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsikimba

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

a4f6a28b-3d6d-50b4-a81b-06ae05a66010